

VERSLAG

OVER HET

BESTUUR EN DEN TOESTAND DER ZAKEN

VAN DE

STAD LIER.

VERSLAG

OVER HET

Bestuur en den Toestand der Zaken

VAN DE

STAD LIER

over het dienstjaar 1891—1892

GEDAAN DOOR HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN
IN UITVOERING VAN ART. 70 DER GEMEENTEWET.

LIER

JOSEPH VAN IN & Cie, DRUKKERS-UITGEVERS
Rechtestraat, 48.

MIJNHEEREN,

*Ingevolge de voorschriften van art. 70 der gemeentewet,
hebben wij de eer den Raad verslag te doen over het bestuur
en den toestand der zaken van de stad Lier, voor het dienst-
jaar 1891—1892.*

VERSLAG

OVER HET

Bestuur en den Toestand der Zaken

VAN DE

STAD LIER

TITEL I.

Bevolking.

1^e AFDEELING.

STAAT DER BEVOLKING.

De gewone opneming der bevolking beliep op 31 December 1891, volgens de registers, als volgt :

	MAN. GESL.	VR. GESL.	TOTAAL
Op 31 Dec. 1890 bedroeg zij volgens de volksopstelling	9871	10337	20208
	9817	10316	20133
Vershil in meer	54	21	75

2de Afdeling. — BEWEGING VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

Geboorten, overlijdens, huwelijken, echtscheidingen, kindaannemingen, wettigen van 1890—1891.

JAREN	AANTAL DER GEBOORTEN				AANTAL DER Overlijdens ⁽¹⁾		AANTAL DER DOODGEBORENEN niet begrepen in de geboorten en overlijdens				AANTAL DER echtscheidingen		
	TOTAAL				TOTAAL		TOTAAL				TOTAAL		
	Mannelijke	Wettige	Onwettige	Vrouwelijke	Mannelijke	Vrouwelijke	Mannelijke	Wettige	Onwettige	Mannelijke	Vrouwelijke	Kindaannemingen	Wettigen
1890	342	303	37	34	225	194	11	3	2	1	17	1	48
1891	348	322	38	36	256	239	7	4	3	2	16	4	44
Meerder	6	19	1	2	31	45	»	1	1	1	»	3	»
Minder	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	1	»	4

(1) In dit getal zijn niet begrepen de personen in andere plaatsen overleden en te Lier gehuisvest, waarvan de doodakten op de registers van den burgerlijken stand overgeschreven zijn, ingevolge art. 80 van het burgerlijk wetboek. — Dit getal belooft tot 8.

3^e AFDEELING.

STAAT VAN OVERLIJDEN VOLGENS OUDERDOM.

Van 0 dag tot 1 voltallige dag	.	.	.	.	.	.	0
» 1 tot 2 voltallige dagen	.	.	.	.	.	.	0
» 2 » 3 »	.	.	.	.	.	.	1
» 3 » 4 »	.	.	.	.	.	.	0
» 4 » 5 »	.	.	.	.	.	.	2
» 5 » 10 »	.	.	.	.	.	.	4
» 10 » 15 »	.	.	.	.	.	.	4
» 15 » 20 »	.	.	.	.	.	.	0
» 20 » 25 »	.	.	.	.	.	.	6
» 25 dagen tot 1 voltallige maand	.	.	.	.	.	.	1
» 1 maand » 2 voltallige maanden	.	.	.	.	.	.	17
» 2 » » 3 »	.	.	.	.	.	.	10
» 3 » » 6 »	.	.	.	.	.	.	34
» 6 » » 1 voltallig jaar.	.	.	.	.	.	.	39
» 1 tot 2 voltallige jaren	.	.	.	.	.	.	58
» 2 » 3 »	.	.	.	.	.	.	36
» 3 » 4 »	.	.	.	.	.	.	17
» 4 » 5 »	.	.	.	.	.	.	7
» 5 » 6 »	.	.	.	.	.	.	8
» 6 » 7 »	.	.	.	.	.	.	3
» 7 » 8 »	.	.	.	.	.	.	1
» 8 » 9 »	.	.	.	.	.	.	0
» 9 » 10 »	.	.	.	.	.	.	1
» 10 » 11 »	.	.	.	.	.	.	1
» 11 » 12 »	.	.	.	.	.	.	1
» 12 » 13 »	.	.	.	.	.	.	0
» 13 » 14 »	.	.	.	.	.	.	0
» 14 » 15 »	.	.	.	.	.	.	0
» 15 » 16 »	.	.	.	.	.	.	1
» 16 » 17 »	.	.	.	.	.	.	1
» 17 » 18 »	.	.	.	.	.	.	1
» 18 » 19 »	.	.	.	.	.	.	4
» 19 » 20 »	.	.	.	.	.	.	1
» 20 » 21 »	.	.	.	.	.	.	3
» 21 » 22 »	.	.	.	.	.	.	3
» 22 » 23 »	.	.	.	.	.	.	4
» 23 » 24 »	.	.	.	.	.	.	1

Over te dragen. 270

	Overdracht.	270
Van 24 tot 25 voltallige jaren		2
» 25 » 30 »		8
» 30 » 35 »		8
» 35 » 40 »		10
» 40 » 45 »		6
» 45 » 50 »		10
» 50 » 55 »		10
» 55 » 60 »		19
» 60 » 65 »		19
» 65 » 70 »		26
» 70 » 75 »		30
» 75 » 80 »		30
» 80 » 85 »		29
» 85 » 90 »		16
» 90 » 95 »		2
» 95 » 100 »		0
» 100 » meer voltallige jaren		0
	Totaal.	495

Ziekten aan dewelke de personen in 1891 overleden, bezweken zijn :

Besmettelijke, aanstekingsstofige en verpestende ziekten.	Pokken	0
	Mazelen	61
	Schaarlakkoorts	1
	Kwade keel	22
	Kroep	22
	Kiekhoest	0
	Rotkoorts	5
	Kinderbedziekten	7
Inheemsche ziekten.	Uittering en slepende borstziekten	45
	Longontsteking. idem der luchtpijptakken, zijdesteek en hevige ontsteking der ademkanalen	112
	Darmontsteking en buikloop	46
	Polderkoorts	0
Bijzondere ziekten.	Cholera	0
	Vuurwapens	0
	Verdrinking	0
	Geweldige sterfgevallen	5
Verschillende ziekten niet begrepen onder de vermelde.		169
	Totaal.	495

Van dit getal zijn 478 personen overleden na geneeskundige hulp en 17 zonder geneeskundige hulp te hebben genoten; 411 zijn ten hunnen woonhuize overleden en 84 in de gods- en gasthuizen of andere openbare gestichten; 5 personen zijn door geweldigen dood omgekomen.

46 Huwelijken zijn op behoeftigheidsbewijzen aangegaan.

4^e AFDEELING.

§ 1. VERANDERING VAN WONING.

A. Personen die zich in de gemeente gevestigd hebben, komende :

Uit andere gemeenten van HET KONINKRIJK		UIT DEN VREEMDE		TOTAAL		ALGEMEEN TOTAAL
Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
362	256	5	7	267	263	530

B. Personen die de gemeente verlaten hebben, om zich te vestigen :

In andere gemeenten van HET KONINKRIJK		IN DEN VREEMDE		TOTAAL		ALGEMEEN TOTAAL
Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
342	348	6	11	348	359	707

§ 2. REGISTERS DER BEVOLKING.

De bevolkingsregisters zijn nauwkeurig aangeschreven en worden zorgvuldig bijgehouden.

TITEL II.

Gemeentebestuur.

1^e AFDEELING.

GEMEENTERAAD.

De Raad in 1891—1892 heeft, sedert ons laatste verslag, twaalf zittingen gehouden. Wij laten hier de voornaamste zaken volgen die er in behandeld zijn geweest.

Zitting van 5 October 1891.

- 1° Verslag over den toestand der stadszaken 1890—1891.
- 2° Stadsbegrooting voor 1892.
- 3° Nazicht der stadskas. — 3de Kwartaal 1892.
- 4° Vragen der Gast- en Godshuizen : a) voor aankoop van gebouwen; b) voor verkoop van fondsen.

Zitting van 23 November.

- 1° Stadsbegrooting voor 1892.
- 2° Vraag in aankoop van stadserve.
- 3° Vragen van toelagen voor het voortzetten van studiën.
- 4° Liefdadige gestichten. — Nazicht der kassen.
- 5° Bureel van Weldadigheid. — Afleg eener cijns.
- 6° Kerkfabriek St. Gummari. — Idem eener rente.
- 7° Gazgesticht. — Rekening van 1890.
- 8° Stadsteekenschool. — Rekening en begrooting.
- 9° Herniewing der liefdadige besturen.

Zitting van 25 November. — Bij hoogdringendheid

Aanbesteding van den steenweg in het Spreet. — Goedkeuring.

Zitting van 7 December.

- 1° Uitreiking van onderscheidingen.
- 2° Stemming van den begrootingsstaat.

- 3° Retrocessie van grond tegen den ijzeren weg.
- 4° Liefdadige gestichten. — Rekeningen en begrootingen.
- 5° Middelbare scholen. — Idem.
- 6° Vraag in aankoop van stadsgronden.
- 7° Aanbesteding van het glas voor de gazlantaarns.

Zitting van 26 December.

- 1° Verslag over de vraag van aankoop van stadserve.
- 2° Berg van Bermhartigheid. — Begrooting voor 1892.
- 3° Brandcommissie. — Rekening 1891.
- 4° Stadsbureelen. — Ontslag en voorstel van pensioen.

Zitting van 12 Februari 1892.

- 1° Nazicht der stadskas. — 4^e Kwartaal 1891.
- 2° Idem der liefdadige besturen.
- 3° Gemeentekerkhof. — Grondvergunning.
- 4° Aanveerding der legaten :
 - a) Van mad. Berckmans-Van den Brande.
 - b) Van mej. Moris.
 - c) Van mej. Van Dessel.
- 5° Hout- en graskoopdagen der liefdadige gestichten.
- 6° Benoeming der commissie voor de aanstelling der schatters.
- 7° Idem van een commissielid van het Gazgesticht.

Zitting van 4 April.

- 1° Belooningen aan de bekroonde leerlingen.
- 2° Nazicht der stadskas. — 1^e Kwartaal.
- 3° Voorloopige vaststelling van de rol der waterloopen.
- 4° Giften en legaten.
- 5° Bureel van Weldadigheid. — Afleg eener rente.
- 6° Berg van Bermhartigheid. — Rekening 1891.
- 7° Ontslag eener onderwijzeres.

Zitting van 28 Mei.

- 1° Belooning van eenen leerling der middelbare school.
- 2° Liersche kermis. — Programma.
- 3° Aankoop van grond voor eene gendarmeriecaserne.

- 4° Vraag van aankoop van een reepel stadserve.
- 5° Overeenkomst voor het openen van het Spui.
- 6° Berg van Bermhertigheid. — Rekening.
- 7° Kerkfabrieken. — Idem.
- 8° Kerkfabriek St. Gummari. — Legaat.
- 9° Liefdadigheidsbesturen. — Nazicht der kassen.
- 10° Idem. — Begrootingen voor 1892.
- 11° Idem. — Voorwaarden der verhuringen.
- 12° Nieuwe muur rond het gasthuis.
- 13° Reglement voor het museum Wuyts-Van Campen.
- 14° Aanbesteding der kolen.

Zitting van 1 Oogst.

- 1° Stadsrekening van 1891.
- 2° Overzicht der stadskas. — 2de Kwartaal 1892.
- 3° Museum Wuyts-Van Campen. — Verordening.
- 4° Regeling der stadsbureelen.
- 5° Reclamatie over den keurdienst van het vleesch.
- 6° Vraag voor inrichting van eenen prijskamp.
- 7° Kerkfabrieken. — Begrootingen voor 1893.
- 8° Middelbare scholen. — Rekening 1891.
- 9° Rol der waterloopen. — Goedkeuring.

Zitting van 17 Oogst.

- 1° Vernieuwing van de heffing van opcentiemen.
- 2° Grondvergunningen op het gemeentekerkhof.
- 3° Inschrijvingen voor het kosteloos lager onderwijs.
- 4° Afstand van grond voor eene gendarmeriecaserne.

Zitting van 5 September (hoogdringendheid).

Gezondheidsmaatregelen te nemen op de vlieten. — Brief der geneeskundige commissie.

Zitting van 19 September.

- 1° Goedkeuring der stadsrekening van 1891.
- 2° Sint Gummarsfeesten. — Programma.
- 3° Kerkfabrieken. — Begrootingen 1893.

- 4° Liefdadige gestichten. — Verhuringen.
- 5° » » — Verdeeling van het gemeenfonds.
- 6° Bureel van Weldadigheid. — Vraag in toelaag.
- 7° Gazgesticht. — Rekening van 1891.
- 8° Museum Wuyts-Van Campen. — Personeel.

2e AFDEELING.

COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN.

Het College blijft samengesteld uit MM. VAN CAUWENBERGH, Burgemeester; DE STRYCKER en MAST, Schepenen, en ROËLL, Secretaris.

De gewone wekelijksche vergadering heeft plaats 's Zaterdags van elf tot één uur. Daarenboven komt het College dagelijks bijeen voor het afdoen der loopende zaken.

In 1891 hield het 62 zittingen.

3e AFDEELING.

§ 1. PERSONEEL EN INRICHTING DER BUREELEN.

De heer L. VAN CAUWENBERGH, uit hoofde van ziekelijkheid verplicht zijn ontslag te geven na 47 jaren dienst, is door Koninklijk besluit met het kruis van burgerlijke verdiensten van 1^e klas beloond. In zitting van 26 December 1891 heeft de Raad dit ontslag aangenomen en den heer VAN CAUWENBERGH, tot erkenning zijner langdurige en goede diensten, een wachtgeld van 800 frank toegekend. Hij is als bureeloverste van den Burgerlijken Stand vervangen door den heer E. CORNELIS.

Ten gevolge der aanneming van het uur van Greenwich zijn de bureelen van het stadhuis sedert 1 Mei 1892 van 9 uren tot half een en van half drij tot half zes geopend.

De Raad in zitting van 1 Augustus 1892, heeft de heeren CEULEMANS, C., en MEERBERGEN, Fr., van hulpklerken tot klerken bevorderd.

Het College heeft in dezelfde zitting het volgende ontwerp voor de regeling van den dienst der stadsbureelen voorgedragen :

Eerste Bureel. Secretariaat onder het onmiddellijk bestuur van den stadssecretaris, met twee klerken.

A. Inschrijving der processen-verbaal van de zittingen van den Raad en van het College; akten en besluiten van den Raad, het College en den Burgemeester; rekendienst; bibliotheek en archief.

B. Ontvangst, schrijven en verzending der briefwisseling, houden van den aanwijzer en van den register van briefwisseling.

Militie, burgerwacht, vergelding der militanen, lijsten van het kosteloos lager onderwijs, visas en echtverklaringen, aflevering der levens- en gedragbewijzen, maatschappijen van onderlingen bijstand, schoone kunsten, wegenis, enz.

Tweede Bureel. Burgerlijke stand en bevolking onder het bestuur van eenen bureeloverste, met twee klerken.

A. Akten van den burgerlijken stand, stukken betrekkelijk de nationaliteit en de inburgering, aflevering der akten.

B. Bevolkingsregisters, kieslijsten, lijsten voor de kiesbaren voor den Senaat en voor de Jury. — Volkstellingen. — Bijstand-woonst. — Bewaring van het kadaster.

Derde Bureel. Politie.

A. *Rechterlijke politie* onder het bestuur van den politie commissaris.

Ontvangst en vervolging der aanklachten. — Openbaar Ministerie. — Militaire verstrekkingen.

B. *Bestuurlijke politie* onder het bestuur van den adjunct commissaris, met eenen agent.

Ongezonde en hinderlijke gestichten. — Gezondheidswetten. — Keurdienst van het vleesch. — Bewaking der werken op de fabrieken. — Inning der gemeentetaksen.

§ 2. STEDELIJK ARCHIEF.

Als aanhangsel van het Verslag zal men de voortzetting vinden van den inventaris der stukken berustende op de stedelijke archief. Dit werk, over jaren door den heer schepen MAST begonnen, zal nog nuttiger wezen, alswanneer de overbrenging van een aantal boekwerken naar het stadsmuseum zal toelaten de oorkonden derwijze te rangschikken, dat zij gemakkelijker te vinden en te raadplegen zullen zijn.

4^e AFDEELING.

§ 1. KIEZERSLIJSTEN.

Bij de eindelijke sluiting van 3 September 1891 waren er ingeschreven :

A.	Voor de kamers.	.	.	.	.	.	486
B.	» provincie	.	.	.	.	.	1572
C.	» gemeente	.	.	.	.	.	1953

Er werden geene verhalen voor inschrijving of afschrijving bij het Beroepshof ingediend.

De herziening der kiezerslijsten voor 1892—1893, welke komt plaats te hebben, geeft de volgende cijfers :

Voorloopige vaststelling op 14 Augustus 1892 :

A.	Kiezers voor de kamers	.	.	.	.	.	500
B.	» » provincie.	.	.	.	.	.	1540
C.	» » gemeente.	.	.	.	.	.	1924

Bij de eindelijke vaststelling op 2 September, met de wijzigingen er door het Schepen-College aan toegebracht, blijven er :

A.	Voor de kamers	.	.	.	500 kiezers.
B.	» provincie	.	.	.	1539 »
C.	» gemeente	.	.	.	1922 »

De volgende tafel duidt het beroep der algemeene kiezers aan :

Kunstschilders, beeldhouwers en bouwkundigen	3
Logement-, hotelhouders en restaurateurs	4
Advokaten en pleitbezorgers	1
Bankiers, wisselaars en wisselagenten	4
Beenhouwers	14
Bakkers en banketbakkers	30
Winkeliers (kleine handelaars)	49
Brouwers	3
Herbergiers en slijters in dranken	49
Landbouwers en pachters	22
Stokers	2
Aannemers van gebouwen	8
Fabrikanten en suikerraffineerders	0
Staatsbeambten en bedienden	6
Provinciale- en gemeentebambtenaren en bedienden	4
Letterkundigen en dagbladschrijvers	0
Drukkers en boekhandelaars	3
Nijveraars (meesters van fabrieken of groote werkplaatsen,	10
Nijveraars niet bijzonder aangeduid	14
Rechters en raadsleden	1
Metsers	1
Genees- en heelmeeesters	6
Schrijnwerkers	11
Molenaren	3
Ministers der eerediensten	14
Kooplieden, reeders, commissionarissen en makelaars	59
Notarissen	3
Officieren van het leger	3
Goud- en zilversmeden, juweliers en horlogiemakers	2
Decoratie- en gebouwschilders	4
Apothekers en drogisten	7
Leeraren en onderwijzers	10
Eigenaars, renteniers, burgerlijke en militaire gepensionneerden	59
Bedrijven niet aangeduid	73
Totaal.	500

§ 2. KIESEXAMEN.

Uitslag der kiesexamen van Meert 1892.

Er hebben zich 5 kandidaten laten inschrijven om het examen in het Vlaamsch af te leggen. Allen hebben zich aangeboden en het diploma bekomen.

§ 3. KIEZINGEN.

Met de ontbinding der Kamers voor de herziening der grondwet op 14 Juli 1892 zijn gekozen :

Voor den Senaat.

De heeren DE MEESTER DE BETSEN BROEK.
Hertog d'URSEL.

Voor de Kamers.

De heeren BROES.
FRIS.
LEFÈVRE.
NOTELTEIRS.

§ 4. LIJST DER GEZWORENEN.

Op de lijst der gezworenen staan 57 namen van burgers onzer stad; waaronder 47 uit hoofde van cijsbetaling en 10 wegens hun ambt of hoedanigheid.

5^e AFDEELING.

BEWEGING DER BESTUURLIJKE ZAKEN.

Ziehier de tabel der beweging van bestuurlijke zaken :

BUREELEN	ONTVANGENE BRIEVEN	VERZONDENE BRIEVEN
1 ^o Bureel	955	1230
2 ^o Bureel	80	208
	1035	1438

6^e AFDEELING.

GEMEENTE GOEDEREN.

A. Aankopen.

Geene.

B. Verkoopen.

Aan M. LOUIS VERSTRAETEN, zoon, metser t/s, verkoop van 28 meters 87 decimeters vierkant, erve aan de Statielaan, mits 3 fr. de vierkante meter, tengevolge eener nieuwe lijnrichting, fr. 86,61.

Aan dame wed. SCHUL-VAN DER LINDEN, brouwster t/s, verkoop van 2 meters 62 1/2 decimeters vierkant, grond. ingelijfd bij haren eigendom tegen de Duffelbaan, mits 3 fr. de vierkante meter, fr. 7,87.

Aan M. SCHÖLLER, ALBERT, negociant t/s, verkoop van 30 meters 87 decimeters vierkant, stadserve in de De Heyderstraat, ingelijfd bij zijnen eigendom, mits 2 fr. de vierkante meter, fr. 61,74.

C. Verwisselingen, Overnemingen.

Geene.

7^e AFDEELING.

§ 1. BETWISTE ZAKEN.

De stad is in geene gedingen betrokken.

§ 2. POLITIEVERORDENING.

De verordening op den keurdienst van het vleesch, door den Raad op 14 Mei 1891 gestemd, is door Koninklijk besluit van 26 Januari 1892 goedgekeurd geworden en op 5 Meert daaropvolgende volgens de voorschriften der wet afgekondigd. Het keuringstarief mag slechts tot 31 December 1892 in voege blijven.

In zitting van 5 September 1892 heeft de Raad eene verordening gestemd om de privaten staande op rivieren, vlietjens en waterloopen te doen vernietigen en ze door waterdichte beirputten te vervangen.

TITEL III.

Geldwezen der gemeente.

Ontleding der stadsrekening van 1891.

1^e AFDEELING.

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

A. Gewone.

1 ^o	Gemeentebestuur	fr.	25484,16
2 ^o	Openbare veiligheid	»	32615,72
3 ^o	Gemeentewerken	»	22006,48
4 ^o	Koophandel	»	2836,66
5 ^o	Kazerneering, militaire inkwartieringen en vervoer	»	454,33
6 ^o	Openbare weldadigheid	»	26863,00
7 ^o	Eeredienst	»	»
8 ^o	Openbaar onderwijs	»	56173,75
9 ^o	Schoone kunsten	»	12432,70
10 ^o	Gemeenteschuld. — Interesten en aflossingen	»	41362,99
11 ^o	Regelingen	»	5452,99
12 ^o	Herhalingen	»	»

B. Buitengewone.

13 ^o	Buitengewone uitgaven	»	52111,84
14 ^o	Verschillende uitgaven	»	7092,00
15 ^o	Nieuwe werken	»	41864,69

Totaal der uitgaven. » 326751,21

2^e AFDEELING.

GEWONE EN BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

A. Gewone.

§ 1 Opbrengst der eigendommen.	Vaste goederen	fr	4919,30
	Houtkap en plantagiën	»	522,00
	Grondcijsen en renten op particulieren	»	35,66
§ 2 Toegestane ontvangsten voor verschillende diensten.	Onderhoud der buurtwegen ⁽¹⁾	»	3560,99
	Plaats- en kaairechten	»	6490,44
	Opbrengst der privaten en straatmest	»	396,74
	Bruggelden.	»	153,80
	(1) Opcentiem op 's rijks belastingen.	Gewone 7 Buitengewone 0	» 7809,88
§ 3 Belastingen.	Idem voor afleg van leeningen, afschafte rechten en uitvoering van gemeentewerken.	Grondbelast. 41 Personeel 36 Patenten 8	» 41528,78
	Belasting op de honden	»	784,04
§ 4 Octroi.	Aandeel in het gemeente-fonds (wet van 18 Juni 1860)	»	103048,54
§ 5 Slachthuis.	Er bestaat geen slachthuis.		
§ 6 Verhuring van plaatsen op de markten.	Het aandeel dier verhuring is begrepen onder § 2.		
§ 7 Personele belastingen.	Geene.		
§ 8 Opbrengst der boeten.	Geene.		
	Opbrengst der akten van den burgerlijken stand	»	300,94
	Kazerneering	»	202,40
	Weder gave van betaalde reiskosten aan behoeftige reizigers	»	30,61
§ 9 Verschillende ontvangsten.	Verkoop van buiten dienst gestelde voorwerpen	»	338,30
	Interesten en schuld vorderingen ten laste van den Staat en het gemeente-crediet	»	1700,00
	Opbrengst van het gaz-gesticht	»	15000,00
	Toelage van den Staat voor het lager onderwijs	»	19605,00
(1) Zie afzonderlijke rekening onder litt. C.	Toelage der Provincie voor het lager onderwijs	»	1900,00

Over te dragen fr. 209027,42

	Overgedragen	fr. 209027,42
	Opbrengst der verhuringen van grassingen	» 300,00
	Opbrengst van de verhuring van jachtgronden op de eigendommen onder Nylen	» 25,00
	Idem van het aandeel der betalende leerlingen van de scholen extra muros	» 102,75
	Toelage van den Staat voor de scholen van volwassenen	» 1670,00
	Fondatie Heins	» 582,00
	Subsidie van Staat en Provincie voor den onderhoud der school van teeken- en bouwkunde	» 4500,00
§ 9 Verschillende ontvangsten.	Idem dito voor den onderhoud der bewaarschool	» 2040,00
	Inkomsten der bewaarschool	» 345,00
	Wedergeve van de sommen in de kas van het gemeen fonds gestort	» 11763,00
	Verschillende kleine opbrengsten	» 961,71
	Subsidie van het bureel van Weldadigheid voor het lager onderwijs	» 1500,00
	Vergoeding van den Staat voor den brugdraaijer der Leuvensche poort	» 150,00
	Interest van het kapitaal der stad in de buurtspoorwegen	» 4238,27
	Aandeel der stad in het nieuw gemeentefonds	» 17133,00
	Totaal.	fr. 253152,15

B. Buitengewone.

1 ^o	Overschot der vorige rekening	fr. 5440,20
2 ^o	Interesten op Staatstoelagen voor de herstelling van kerkgebouwen	» 62,07
3 ^o	Afstand van grond op het gemeentekerkhof	» 1200,00
4 ^o	Achterstallige Staatstoelaag voor de galerij der Middelb. School	» 793,00
5 ^o	Verkoop van vreemde beurswaarden der bewaarschool	» 11178,64
6 ^o	Wedergaaf der buitengewone storting in het gemeentefonds	» 2910,00
7 ^o	Wedergaaf der ruimingskosten van waterloopen	» 5023,11
8 ^o	Aandeel der boordeigenaars in gezondheidswerken (Rolwagen)	» 2840,67
9 ^o	Wedergaaf voor militaire inkwartieringen	» 208,00
10 ^o	Verkoop van hoogstammige boomen	» 4703,00
11 ^o	Id. van stadservé	» 86,61
12 ^o	Toelaag van den Staat voor gezondheidswerken	» 1964,00
13 ^o	Leening bij het gemeentekrediet	» 100000,00
	Totaal	fr. 136409,30

Totaal der ontvangsten.	Buitengewone	fr. 136409,30
	Gewone	» 253152,14
	Samen	» 389561,44
	Uitgaven	» 326751,21
	Batig slot	» 62810,23

C. Buurtwegen. — Onderhoud.

(Artikel 14 der wet van 14 April 1841.)

BIJZONDERE FONDS REKENING VOOR HET DIENSTJAAR 1891.

Ontvangsten.	.	.	.	.	fr. 3560,99
Uitgaven	.	.	.	.	» 7582,17
				Malisslot	fr. 4021,18

REKENPLICHTIGHEID.

Begrotingsstaat.

De begrooting voor 1892 door den Raad gestemd beliep in ontvangsten en in uitgaven op fr. 361830,77.

Zij is zonder verandering door de bestendige Deputatie in zitting van 22 Januari 1892 goedgekeurd.

Bij het voordragen der begrooting voor 1892 waren de volgende uitleggingen gevoegd :

Het ontwerp van begrooting voor 1893 voorziet					
in ontvangsten .	.	.	.	.	fr. 301,983,89
in uitgaven	.	.	.	.	» 299,338,65
				Batig slot	» 2645,24

De rekening door u goedgekeurd sloot met een overschot van fr. 62,812,23

Dit aanzienlijk overschot komt voort uit de leening van 100,000 fr. in 1891 aangegaan en uit het overbrengen op het dienstjaar 1892 van zekere werken en uitgaven die daarop waren voorzien, namelijk het aandeel der stad in het leggen van den steenweg in het Spreet fr. 25,000,00 en de voltooiing der werken van het museum WUYTS-VAN CAMPEN . . . fr. 15,000,00

Samen fr. 40,000,00

Deze som verpast in 1892 moet dus van den boni afgetrokken worden, samen met den boni van ingang van het jaar 1892 . fr. 2,434,28

Samen fr. 42,434,28

Zoodat het zuiver overschot der vorige dienstjaren, beschikbaar in 1893, moet gesteld worden op . . . fr. 20,377,95

Het zal niet ongepast zijn u, te dezer gelegenheid, beknopt het gebruik der gelden van de leening voor te leggen; wij bepalen ons bij ronde cijfers, de bepaalde rekening tot na de volledige voltrekking der werken er op uitgaande verschuivende.

Bedrag der leening	fr. 100,000
Aanleg in 1891, in actiën van het gemeente krediet	fr. 5000
Afleg van kasbons uitgegeven voor de eerste reeks werken van het museum . . .	fr. 15000
Opbouwen van het museum voorzien op 1891:	fr. 30000
Werken van het museum voorzien op 1892	fr. 15000
Steenweg van het Spreet	fr. 25000
Samen fr.	90,000
Blijft beschikbaar fr.	10,000

Deze gelden zijn begrepen in den boni van 1891 en wij stellen u voor ze te bezigen 1° voor den afleg eener eeuwigdurende rente van fr. 4236,36 centiemen, aflegging die niet is kunnen gebeuren doordien er wettelijk arrest op de penningen ten laste van den rentheffer is gelegd, en 2° tot uitvoering van gezondheidswerken en tot voltrekking van het rioolstelsel.

De andere buitengewone ontvangsten bestaan in eene buitengewone verdeeling van de winsten van het gemeentekrediet, in grondvergunningen op het gemeentekerkhof en verkoop van bouwgronden en hoogstammige boomen, bedragende te samen fr. 14755,35.

Voorts komen voor regeling in ontvangsten en in uitgaven verschillende posten voor tot een gezamenlijk bedrag van fr. 21305,08.

Eindelijk voorzien wij eene staatstoelaag van 6000 fr. voor gezondheidswerken.

Deze buitengewone ontvangsten zijn dus voor- zien voor	fr. 63518,38
Onze gewone jaarlijksche ontvangsten zijn be- raamd op	fr. 238465,51
De gewone uitgaven op	fr. 232936,44

Latende een overschot van fr. 5529,08

Hier dient aangemerkt te worden dat het vooruitzicht der stortingen van het gazgesticht met 5000 fr. verminderd en van 15000 op 10000 fr. gebracht is moeten worden. Dit komt voort uit den opslag der kolen, uit den afslag van *coke*, uit de vermindering van het gebruik door bijzonderen en uit de herstellingen van het materiëel, dat langzamerhand verslijt en vernieuwd moet worden.

De buitengewone ontvangsten bedragen gelijk wij hooger zegden	fr. 63518,38
Voegen wij er het overschot der gewone middelen bij	fr. 5529,08

Zoo beschikken wij over een bedrag van buitengewone middelen van	fr. 69047,46
--	--------------

Maar de regelingen op vorige dienstjaren en zekere uitgaven voor orde in ontvangsten en uitgaven voorzien, bereiken	fr. 26444,68
---	--------------

Hetgeen eene som voor buitengewone werken en uitgaven beschikbaar laat van	fr. 42602,78
--	--------------

Wij stellen voor ze als volgt te gebruiken :

a) Afleg eener eeuwighdurende rente .	fr. 4236,36
b) Toelaag voor de herstelling der schilderij <i>de Trouw van Maria</i> .	fr. 300,00
c) Aanvulling van den mali der bijzondere rekening van de buurtwegen .	fr. 4021,18
d) Kosten van ontsmetting en andere door het gevaar van zieke noodig bevonden	fr. 2000,00
e) Herstelling van kaaimuren .	fr. 5400,00
f) Buitengewone herstellingen van schoollokalen	fr. 2000,00
g) Buitengewone bestratingswerken .	fr. 4000,00
h) Gezondheidswerken	fr. 18000,00

Samen fr.	39957,54
-----------	----------

Overschot fr.	2645,24
---------------	---------

Uit het voorgaande blijkt dat met de leening van 100,000 fr. betaald zullen worden : 1° het museum WUYTS-VAN CAMPEN, 2° de steenweg in het Spreet, 3° de afleg eener eeuwighdurende

rente, en 4° een gedeelte der onkosten van de nieuwe riolen, en dat met uitsparingen op de gewone middelen, de groote uitgaven der laatste jaren, waaronder de onkosten der jubelfeesten van 1890, gansch gedekt zijn geweest.

De begrooting van 1893 laat toe, bij middel van overschotten zoo van het tegenwoordige als van de vorige dienstjaren, het mali der bijzondere rekening der buurtwegen aan te vullen en verscheidene nieuwe werken uit te voeren.

Al de uitgaven zijn dus betaald of geregeld en de stad staat voor geene andere verbintenis dan voor den afleg der koopsommen van huizen in de Mechelstraat, op lijfrent aangekocht, koopsommen ten beloope van 7200 fr. eischbaar na de dood der verkoopers.

In een woord, na den dienst van het bestuur geregeld te hebben, beschikt de Raad voor het aanstaande jaar over ongeveer 40,000 fr. om aan openbare werken en andere noodwendigheden besteed te worden. Indien wij daarvan eene voorziene staatstoelage van 6000 fr. aftrekken, dan blijven er 34000 frank stadsgelden over om aan buitengewone uitgaven te besteden.

Deze toestand is goed, doch hij is slechts bekomen door een zuinig gebruik van stadsmiddelen. Hieruit volgt de plicht in dien weg te blijven vervorderen; want buiten de ontvangsten van het gemeentefonds, die voor 1891 merkelyk meerder hebben opgebracht, blijven de andere stil staan of verminderen, terwijl de noodwendigheden der stad gedurig aangroeien. Nu de opbrengst van het gemeentefonds is van wisselvalligen aard; om geene teleurstelling te gemoet te gaan, hebben wij, in de begrooting voor 1893, het bedrag er van beraamd op de gemiddelde opbrengst der vijf laatste jaren.

TITEL IV.

Instellingen van Weldadigheid.

1^e AFDEELING.

BUREEL VAN WELDADIGHEID.

§ 1. Bestuur (Personeel)

De stedelijke Raad heeft voor eenen nieuwen termijn van 5 jaren het mandaat vernieuwd van den heer G. HELLEMANS, aftredend lid; zijne installatie heeft op 13 Januari l.l. plaats gehad. Door het afsterven van den secretaris van het bureel, den heer J. CORNELIS, is de heer JOS. VAN DER HALLEN, in de algemeene zitting van 7 December 1891, secretaris genoemd geworden en als dusdanig in zitting van 9 December eropvolgende geïnstalleerd.

§ 2. Roerende en onroerende goederen.

De openbare verhuring van 3 pachthoeven, eener hofstede en van 29 perceelen land, welker huurtermijn dit jaar eindigt, heeft op 25 Juli l.l. plaats gehad en bracht eene vermindering op van 658 franken tegenover de verpachting van 1883. 10 Perceelen land zijn wegens onvoldoend aanbod in de publieke verpachting onverhuurd gebleven en vervolgens uit de hand verhuurd geworden.

§ 3. Giften en legaten.

Tot hiertoe heeft het bureel nog geene machtiging ontvangen om zekere legaten te aanveerden.

§ 4. Aankopen, verkooping en verwisselingen.

Er hebben geene aankopen, verkooping noch verwisselingen plaats gehad.

§ 5. Afleggingen en wederaanleggingen van kapitalen.

Het bureel heeft de terugbetaling ontvangen der volgende sommen : 1° 320 franken voortkomende van eene afgeloste chijs in natuur en 2° 423,28 franken voortkomende van eene afgeloste rent. Deze sommen worden in belgische fondsen aangelegd.

§ 6. Rekendienst.

De begrotingsstaat voor het dienstjaar 1892 is door den stedelijken Raad, in zitting van 28 Mei l.l. vastgesteld en bedraagt in uitgaven en in ontvangsten de som van fr. 95,735,26.

De rekening van den ontvanger voor het dienstjaar 1891 geeft het volgende resultaat :

Ontvangsten	fr.	114889,37
Uitgaven	»	95765,70
Overschot	»	19123,67

§ 7. Statistiek der behoefteigheid.

Gedurende het jaar 1891 zijn er 541 huisgezinnen, bevattende 2164 behoefteigen, bedeed geworden in geld, kleederen en beddegoed. Aan 85 nieuwe huisgezinnen zijn er gedurende hetzelfde tijdperk medecijnboekjes afgeleverd geworden. De volgende personen zijn op eene bestendige wijze ondersteund :

	GETAL	ONKOSTEN VAN ONDERHOUD
Ouderlingen en gebrekkige personen	81	fr. 8166,43
Zinneloozen	39	» 14790,64
Stomdooven en blinden	47	» 1663,76
Verlaten kinderen en weezen.	76	» 7589,70
Bedelaars (niet bestendig)		» 5170,91
Totalen	243	fr. 37381,44

§ 8. Uitdeelingen in geld en anderen onderstand uitgerekte in 1891.

In geld	fr.	31965,46
In kleederen	»	3104,77
In medeijnen	»	2153,62
Jaarwedden van geneesheeren	»	2146,00
Begrafeniskosten	»	204,85
Totaal	fr.	39574,40

De onderstand verleend in 1891 aan vreemde behoeftigen beloopt fr. 3397,04. Er bleef uit dien hoofde op 1 Juli l.l. aan het bureel nog verschuldigd eene totale som van fr. 680,32.

Ons Armbestuur heeft aan vreemde gemeenten betaald, voor onderstand door deze verleend gedurende hetzelfde jaar aan armlastigen onzer stad, eene som van fr. 3582,73.

§ 9. Betwistende zaken.

De Gemeenteraad heeft de machtiging gegeven om twee achterstallige landhuurders tot betaling te dwingen.

2^e AFDEELING.

GAST- EN GODSHUIZEN.

§ 1. Bestuur (Personeel).

Den heer JACOBUS VAN PELT, aftredend lid, is door den stedelijken Raad voor eenen nieuwen termijn van vijf jaren herkozen geworden. Hij is op 5 Januari jongstleden geïnstalleerd. De secretaris der Bestiering, de heer Jos. CORNELIS, in den loop van het jaar 1891 overleden zijnde, is de heer Jos. VAN DER HALLEN in algemeene zitting van 7 December 1891 als secretaris genoemd geworden, en in zitting van 14 December 1891 als zoodanig geïnstalleerd.

§ 2. Roerende en onroerende goederen.

De openbare verhuring van twee perceelen land, welke op 25 Juli l.l. plaats greep, bracht 185 fr. op. Dit is eene vermindering van 90 fr. op den vorigen huurprijs. Drij huizen binnen de stad, een huis met hoveniershof op Lisp en acht perceelen land hebbende een gezamenlijk inkomen van 1990 fr., zijn buiten de publieke verhuring gebleven, de huurakt van die goederen zijn uit de hand aan de tegenwoordige pachters aan de oude huurprijzen vernieuwd. — Twee perceelen land, waaronder een met huizing enz., en waarvoor geen voldoende aanbod is gedaan in de publieke verhuring, zijn nadien uit de hand verhuurd geworden.

§ 3. Giften en legaten.

De Bestiering heeft de machtiging ontvangen om 1° een legaat van 2000 franken te aanveerden haar gemaakt door wijle dame ELISABETH VAN DESSEL, om aan het jongensweezenhuis besteed te worden; 2° om te aanveerden eene hofstede met landen en beemd op de Kloosterheide te Lier en een perceel land te Konings-Hoyckt aan het bestuur gemaakt door wijle jufvrouw THERESIA MORIS.

§ 4. Aankopen, verkooping en verwisselingen.

Het Bestuur is gemachtigd geworden van 1^e de gebouwen over te nemen gestaan op de eigendommen der Bestiering en toebehoorende aan (a) pachter CORN. HELLEMANS, Mechelsche steenweg, mits 4100 fr., en (b) pachter J. B. DE HERDT, in het Spreet, mits 1450 franken. 2^e De verkooping te doen van eene inschrijving op het grootboek der openbare belgische schuld ter beloop van een nominaal kapitaal van 14600 franken.

§ 5. Afleg en wederaanleg van kapitalen.

Er hebben geene afleggingen of wederaanleggingen van kapitalen in 1891 plaats gehad.

§ 6 Rekendienst.

De begrootingstaat voor dienstjaar 1892 is door den stedelijken Raad in zitting van 28 Mei 1892 vastgesteld. De ontvangsten, zoo wel als de uitgaven, beloopt fr. 114,692,30.

De rekening van den ontvanger over het dienstjaar 1891 geeft den volgende uitslag :

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr. 114234,25
Uitgaven.	.	.	.	.	.	.	» 98850,81

Overschot fr. 15383,44

§ 7. Statistiek van bevolking der gods- en weezenhuizen op 1 Oogst l.l.

	MANNEN	VROUWEN
Sint Jacobs Godshuis	28	1
Sint Antonius "	"	20
Sint Joachim en Sinte Anna Godshuis	16	16
Sinte Beatrix en Sinte Barbara "	"	27
Meisjes Godshuis	"	54
Jongeus Weezenhuis	13	1
Infirmierie van het Beggijnhof.	"	2
	54	121
Samen	174	

In 1891 zijn er 453 zieken in ons burgerlijk gasthuis Sinte Elisabeth verpleegd geworden; 70 personen zijn er gedurende hetzelfde dienstjaar overleden.

Door Koninklijk besluit is het kruis van burgerlijke verdiensten van 1^e klas toegekend geweest aan CHRISTINA ORINCKX, sedert 50 jaren gasthuisnon in St. Elisabeth gasthuis.

§ 8. Betwistende zaken.

Geene.

3^e AFDEELING.

BERG VAN BERMHERTIGHEID.

§ 1. Bestuur.

Het Bestuur van den Berg van Bermhertigheid heeft geene veranderingen ondergaan.

§ 2. Begrootingsstaat en rekeningen.

De begrooting voor 1892 beliep zoo in ontvangsten als in uitgaven op fr. 76731,50.

De ontvangsten in 1891 bedroegen	fr. 73085,70
De uitgaven " "	" 72373,97
In kas op 31 December 1891	fr. 711,73

§ 3. Werkzaamheden.

Wij laten hier de tafels der werkzaamheden van deze instelling gedurende het afgelopen jaar volgen :

BERG VAN BERMHERTIGHEID.

Dienstjaar 1891.

REKENING VAN HET MAGAZIJN. — BEWEGING VAN HET MAGAZIJN.

GETAL INGEBRACHT PANDEN en bedrag der GELEENDE KAPITALEN	In magazijn op den 1 Januari 1891	Pandén ingezet gedurende het jaar	TOTAAL	PANDEN UITGEGAAAN gedurende het jaar		In magazijn op 31 Dec. 1891.
				bij lossing	bij verkoop	
Pandén	In nieuwe koopwaren .	855	2566	1017	87	1462
	Andere . . .	3154	14291	11425	232	2636
	Totaal.	4009	16857	12442	319	4066
Geleende kapitalen	Op nieuwe koopwaren .	14280	28417	12033	650	15735
	Andere . . .	21305	74402	51802	814	21786
	Totaal.	35585	102819	63835	1464	37520

BEWERKINGEN :

11884	12848	964	00	63510	67234	3724	00	12442	63835	319	1750	1464	00	286	fr. 4,39										
AANTAL PANDEN ingezet gedurende HET JAAR		Meer ingezet in 1891		Minder ingezet in 1891		BEDRAG der geleende KAPITALEN OP DE PANDEN gedurende het jaar		Meer geleend in 1891		Minder geleend in 1891		Aantal panden gelost in 1891		Bedrag der lossingen		Aantal panden verkocht in 1891		BEDRAG der VERKOOPINGEN in		Meer verkocht in 1891		Minder verkocht in 1891		Middelbare waarde van iederen verkochten pand in 1891	
1890	1891																								

4^e AFDEELING.

SPAAR- EN VOORZIENINGSKAS TEN VOORDEELE DER WERKLIEDEN,
GENOOTSCHAPPEN VAN ONDERLINGEN BIJSTAND.

Benevens de 3 erkende maatschappijen van onderlingen bijstand, waarover wij hierachter de inlichtingen mededeelen, bestaan in onze stad de volgende niet erkende :

1 ^o	Maatschappij	Franciscus-Xaverius,	met 105 leden.
2 ^o	»	Sint Jozef,	» 57 »
3 ^o	»	De jonge Crispinisten,	» 245 »
4 ^o	»	De Broederlijkheid,	» 184 »
5 ^o	»	De jonge Franciscussen,	» 60 »
6 ^o	»	De Vier Gekroonden,	» 65 »

ONDERSCHEIDINGEN.

De volgende onderscheidingen werden door Koninklijk besluit aan werklieden onzer stad toegekend.

Nijverheidsdecoratie van 2^e klas.

BACKHOVENS, FR. L., stoelmakersgast.

BOGAERTS, J. B. FR., drukkersgast.

DYCKMANS, MARIA, vrouw SCHELTJENS, borduurster.

LANENS, JOS. HUB., instrumentmakersgast.

REKENINGEN 1891.

N A A M	DATUM DER ERKENNING OF DER STICHTING	GETAL LEDEN	ONTVANGSTEN	UITGAVEN	IN KAS der reservefonds
ERKENDE MAATSCHAPPIJEN					
1 ^o Vereeniging der schoenmakers, hui- deters, enz.	{ 31 December 1853 28 April 1871	36	251,88	263,00	762,35
2 ^o Idem der kleermakers, St Francisus.	9 April 1857	36	298,99	307,24	957,11
3 ^o KK. reddersmaatschappij . . .	4 November 1872	36	266,20	343,57	1255,77

5^e AFDEELING.

GENEESKUNDIGE DIENST.

Zonder verandering.

6^e AFDEELING.

§ 1. BIJZONDERE LIEFDADIGHEIDSVEREENIGINGEN
EN TENTOONSTELLINGEN.

Het Sint Vincentiusgenootschap en de Vereeniging der Dames van Bermhertigheid gaan voort de behoeftige huisgezinnen te bezoeken en te ondersteunen

§ 2. WINTERBUS.

De Winterbus onder de bescherming van het Sint Vincentiusgenootschap tot stand gebracht, die voor doel had aan werklieden en anderen, door besparingen in den zomer, wintervoorraad te bezorgen, ziet niet alleenlijk het getal harer leden aangroeien, maar telt er ettelijke die ook tijdens de wintermaanden hunne stortingen voortzetten.

Deze laatste, ten getalle van 188, hebben in den Winter van 1891 een kapitaal van 4499 frank vereenigd, dat hun, met Half-Vasten, met de intresten uitbetaald is geweest.

In de zomermaanden waren er 246 deelgenooten, die eene som van fr. 9474,50 centiemen hebben bijeengebracht, die hun den laatsten Zondag van October met intrest en premiën overhandigd zal worden.

Deze instelling verdient de algemeene aanmoediging. Een werkman leeren sparen is van hem een huisvader en een man van orde maken. Wij hopen dat dit werk al meer en meer gewaardeerd zal worden.

TITEL V.

Katholieke eeredienst.

1^e AFDEELING.

KERK VAN DEN H. GUMMARUS.

§ 1. Geestelijkheid.

De eerw. heer OORTS, vroeger onderpástor te Nethen, is in den loop van het jaar in dezelfde hoedanigheid te Lier benoemd.

§ 2. Kerk.

In den loop van het jaar zijn er verschillende aanzienlijke herstellingen en verfraaiingen binnen de kerk verricht.

Het hooge altaar is volledigd door de bijvoeging van geschilderde luiken. Dit kunstwerk, toevertrouwd aan den heer ANTHONY, draagt de algemeene goedkeuring mede.

De herstelling der kappellen van het H. Sacrament en van den H. Rochus is voltrokken. Het prachtig triptiek « de Trouw van Maria », dat deze laatste versiert, en over wiens herstelling er jaren lang gehandeld is geweest, bevindt zich thans onder de handen van den heer MAILLARD, om ontdaan te worden van de schendingen er in den loop der tijden aan toegebracht. Staat, provincie, stad en kerkfabriek komen ieder voor een vierde tusschen in de herstellingskosten.

Nieuwe glasramen zullen eerlang geplaatst, en oude nog al erg beschadigd hersteld worden.

In de zijbeuken, rondom het koor, is de vloer, die in slechten staat was vervallen, grootendeels vernieuwd, zoo nochtans dat de ligging der grafzerken geëerbiedigd is gebleven en dat de herstelling alleenlijk voor doel heeft gehad de versletene gedeelten te vernieuwen en in regelmatige orde te brengen.

Eindelijk zijn vier groote vergaarbakken onder het dak boven de welfsels op de vier uiteinden der kerk geplaatst, als bescherm-middel bij het ontstaan van brand. Tot heden bestond er slechts eene en deze was schier onbruikbaar geworden.

§ 3. Bestuur.

De kerkfabriek heeft dees jaar zijnen schatbewaarder verloren, den heer A. COOLS-VAN DEN BRANDE, op 7 Januari 1892 overleden. Ontelbaar zijn de diensten door den afgestorvene aan het kerkbestuur bewezen, gedurende de 40 jaren dat hij er als lid van den raad in gezeteld, en er de bedieningen van secretaris en van schatbewaarder in waargenomen heeft.

De heer COOLS, die van den provincie- en van den gemeenteraad deel had gemaakt, en verschillende jaren lid van het bureel van weldadigheid was geweest, had zich in de laatste jaren om gezondheidsredenen aan het openbaar leven onttrokken. Alleen aan de belangen der kerk is hij, tot zijnen laatsten stond, zijne rijpe ervaring blijven toewijden.

Zijn collega, de heer MAST, heeft waardig de gevoelens van dankbaarheid der kerkfabriek bij de lijkplechtigheid vertolkt.

De heer FERDINAND COOLS is in vervanging zijns vaders, als lid van den kerkenraad gekozen en de heer SCHOETERS is hem als lid van het bureel der kerkmeesters opgevolgd.

De fabriekraad is als volgt samengesteld :

De heeren SCHOETERS, voorzitter.

NOTELTEIRS.

MAST.

DE WYNGAERT.

DE BELDER.

EUG. HELLEMANS.

VAN PEBORGH.

COOLS FERD.

VAN IN-UYTTENBROECK, secretaris.

Het bureel der kerkmeesters bestaat uit de heeren :

NOTELTEIRS, voorzitter.

MAST, schatbewaarder.

SCHOETERS, secretaris.

§ 4. Rekenwezen.

Rekening voor het dienstjaar 1891.

Ontvangsten	fr.	35339,21
Uitgaven	»	34200,43
Batig slot fr.		1138,78

Begrooting voor het jaar 1892.

Ontvangsten	fr.	36185,60
Uitgaven	»	36175,33
Batig slot fr.		10,27

§ 5. Verkoopingen.

Geene.

§ 6. Giften en legaten.

1° Bij testament van jufvrouw ELISA VAN DESSEL, is aan de kerk nagelaten eene som van 1000 fr., op last van een jaargetij met gezongene mis.

De aanveerding werd door de bestendige Deputatie goedgekeurd in zitting van 8 April 1892.

2° Bij testament van 16 October 1891, heeft jufvrouw THERESIA MORIS, grondeigenares te Lier, aan de kerk gelegateerd eene som van 8000 fr. voor het maken eener geschilderde raam.

Deze gift is goedgekeurd door KK. besluit van 6 Augustus 1892.

3° Bij testament van 20 November 1891, laat mevrouw BERCKMANS-VAN DEN BRANDE, aan de kerk van den H. Gummarus, na betaling eraf van alle de legaten door haar en haren echtgenoot gemaakt, een twintigste paart in de opbrengst van al hare onroerende goederen waarover zij niet beschikt heeft en die gelegen zijn namentlijk onder de gemeentens Bevel, Itegem, Lier, Kessel en Nylen.

Het aandeel der kerk is tot heden nog niet kunnen bepaald worden.

4° Bij testament van jufvrouw M. C. VERMYLEN, zijn aan de kerk geschonken vier zilveren kandelaars en een stuk land omtrent twee hectaren groot, bekend op het kadaster sectie A,

n° 627, genaamd de Vierbunder, op last van jaarlijks te doen celebreren vier gezongen jaargetijden van eerste klas en twintig gelezen missen.

Het bureel der kerkmeesters heeft deze gift aanveerd en voor goedkeuring aan de bevoegde overheid onderworpen.

§ 7. Aflegging.

Den heer L. PARASIES, slachter, biedt den afleg aan van eene eeuwigdurende rente ter hoofdsom van fr. 2539,68, uitgaande op zijn huis n° 18, der Groote Merkt, genaamd « Pas oultre ».

De machtiging om dit aanbod te aanveerden, is gevraagd aan de bestendige Deputatie.

2^e AFDEELING.

—

KERKFABRIEK St MARGARETA.

§ 1. Personeel.

De Kerkfabriek van Sinte Margareta heeft haren schatbewaarder den eerw. heer STEVENS verloren.

Zij is saamgesteld als volgt :

L. VAN DEN BRANDE, voorzitter.

J. F. VAN CAMP.

C. VAN MOL.

J. B. VAN SON.

L. VAN CANT, secretaris.

Het bureel der kerkmeesters bestaat uit de heeren :

L. VAN DEN BRANDE, voorzitter.

L. VAN CANT, secretaris.

J. B. VAN SON, schatbewaarder, in vervanging van den heer STEVENS, overleden.

§ 2. Giften en legaten.

Geene.

§ 3. Rekendienst.

A. Rekening 1891.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	fr.	5696,41
Uitgaven	.	.	.	.	.	"	5668,15
Overschot	fr.						28,26

B. Begrootingsstaat 1892.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	fr.	5751,99
Uitgaven	.	.	.	.	.	"	5748,27
Overschot	fr.						3,72

3^e AFDEELING.

KERKFABRIEK St JOSEPH, LISP.

§ 1 Bestuur.

Het bestuur blijft samengesteld uit :

MM. FR. VAN LOOY, voorzitter.

FR. WILS, tesorier.

VAN DE WEYGAERT, geheimschrijver.

§ 2. Giften en legaten.

Het kerkbestuur is gemachtigd geworden eene gouden ketting en eene som van vijftig franken te aanveerden, nagelaten door mejuf. THER. MORIS.

§ 3. Rekendienst.

Rekening 1891.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	fr.	2583,92
Uitgaven	.	.	.	.	.	"	2503,28
Overschot	fr.						80,64

Budjet 1892.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	fr.	2761,00
Uitgaven	.	.	.	.	.	"	2710,34
Overschot	fr.						50,66

TITEL VI.

Openbaar Onderwijs.

1^e AFDEELING.

LAGER ONDERWIJS.

§ 1. Dagscholen.

A Gemeentescholen.

De gemeentescholen werden als volgt, gedurende het afgelopen jaar, bijgewoond :

Oefenschool voor jongens	.	.	.	.	422 leerlingen.
Meisjesschool (intra-muros)	.	.	.	.	208 »
Jongensschool (Hagenbroek)	.	.	.	.	73 »
Meisjesschool (Hagenbroek)	.	.	.	.	63 »
Jongensschool (Lisp).	.	.	.	.	55 »
Samen					821 »

B. Aangenomene scholen.

De aangenomene kosteloze scholen werden bezocht als volgt :

Katholieke jongensschool (intra-muros)	.	.	600 leerlingen.
» » op 't voorgeburcht Lisp	.	.	62 »
» meisjesschool (intra-muros)	.	.	558 »
Samen			1220 »

C. Vrije kosteloze scholen.

Dagscholen der Ursulinen, Lisp	242	leerlingen.
» der Colletinen	146	»
Samen	388	»

Hierbij bestonden nog de volgende betalende scholen :

Onderwijsgesticht der Ursulinen (externaat)	228	leerlingen.
» » » (pensionnaat)	112	»
» der juffr. Kennis	79	»
Samen	419	»

§ 2. Bewaarscholen.

De bij de stadsschool gevoegde bewaarschool telde 156 meisjes en 183 jongens en de katholieke 204 jongens en 214 meisjes.

§ 3. Scholen van volwassenen.

Deze scholen werden bijgewoond als volgt :

Stadsschool voor volwassenene jongens	190	leerlingen.
Stadsschool voor meisjes	269	»
School Hagenbroek (jongens)	31	»
» » (meisjes)	20	»
» Lisp (jongens)	56	»
Vrije school voor meisjes	556	»
Samen	1122	»

De kosteloze zondagschool der Ursulinen telde 266 leerlingen.

§ 4. Kantonale prijskampen.

Onze gemeente- en aangenomene scholen hebben zich loffelijk in de kantonale prijskampen onderscheiden.

Zoo bekwamen het bekwaamheids-getuigschrift :

A. In de prijskampen der lagere scholen.

15 Leerlingen der Oefenschool.

16 » der aangenome school der stad.

Deze laatsten behaalden daarenboven 14 onderscheidingen in den prijskamp van godsdienst.

B. In de prijskampen der scholen van volwassenen.

19 Leerlingen der Stadsschool.

De getuigschriften werden den gekroonden in openbare zitting van den Gemeenteraad overhandigd, met boeken, er van wege het Stedelijk bestuur bijgevoegd.

§ 5. Normaalschool.

67 Leerlingen volgden in 1890—1891 de leergangen der normaalschool, verdeeld als volgt :

Eerste studiejaar	.	.	.	15 leerlingen.
Tweede »	.	.	.	23 »
Derde »	.	.	.	19 »

In het uitgangs-exaam werden 18 leerlingen gediplomeerd als onderwijzer.

2^e AFDEELING.

MIDDELBAAR ONDERWIJS.

§ 1. Staats Middelbare Jongensschool.

Gedurende het afgeloopen schooljaar 1891—1892 beliep het getal inschrijvingen tot 306 leerlingen, waarvan :

- 81 In de voorbereidende afdeeling.
- 225 In de middelbare afdeeling.

Personeel.

Bij Koninklijk besluit van 24 October 1891, werd den heer SCHOTTE, bestuurder, eene verhooging van jaarwedde toegestaan, als belooning zijner verdiensten en van de vlijt waarmede hij zijne bediening vervult.

Algemeene prijskamp.

In den algemeenen prijskamp voor het middelbaar onderwijs bekam de leerling JAN BOULET, van Hansnet, de 12^e accessit op 277 mededingers.

§ 2. Staats Middelbare Meisjesschool.

Gedurende het afgeloopen schooljaar 1891—1892 beliep het getal inschrijvingen tot 278 leerlingen, waarvan :

55 In de middelbare afdeeling.
223 In de voorbereidende afdeeling.

Personeel.

Geene veranderingen.

§ 3. Sint Gummarus'college.

In het Sint Gummarus'college, waar de lessen door wereldlijke en geestelijke professors gegeven worden, waren in het afgeloopen schooljaar 342 leerlingen ingeschreven, namelijk :

Voor de humaniteiten	82 leerlingen.
Voor de fransche klassen	133 »
Voor het lager onderwijs	127 »
Totaal.	342

Talrijke oud-leerlingen van Sint Gummarus'college die hunne hogere studiën voortzetten, hebben in den loop van het jaar schitterend hunne examen afgelegd.

TITEL VII.

Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.

1^e AFDEELING.

§ 1. AKADEMIËN VAN SCHOONE KUNSTEN. — TEEKENSCHOLEN.

A. Personeel.

De besturende commissie en het onderwyzend personeel zijn onveranderd gebleven.

B. Leergangen.

De heer Bestuurder in zijn jaarlijksch verslag deelt hierover de volgende inlichtingen mede :

De winterleergangen hebben op 1 October aanvang genomen, en zijn volgens het reglement den 12 Meert geeindigd.

De Zondagleergang heeft van 4 October tot het einde van Juli geduurd.

Voor de eerste waren 536 leerlingen ingeschreven waaronder 174 leerlingen toehoorende aan 37 naburige gemeenten; zij werden regelmatig bijgewoond.

De Zondagleergang werd gevolgd door 224 leerlingen; onder deze bevonden er zich 167 uit 35 vreemde gemeenten.

Aan de prijskampen op de gewone vakken namen 300 leerlingen deel.

De lessen der verschillende klassen zijn druk en, in het algemeen, met iever en vlijt gevolgd geweest. Zelden is de tijdelijke of bepaalde ontzegging van het bijwonen der lessen, als straf, moeten uitgesproken worden.

Het onderwijzers personeel beijvert zich om de leerlingen de kennis der kunst in te planten. Het overige dienstpersoneel kwijt zich met zorg van zijne plichten.

De hernieuwde bezoeken der bestuurcommissie zijn eene aanmoediging zoo voor professors als voor leerlingen, om neerstig hunnen plicht te volbrengen.

C. Prijskampen.

Het professoreel korps der koninklijke Academie van schoone kunsten te Antwerpen, als jury oordeelende, heeft zeven wedstrijden waardig van koninklijke medaliën geoordeeld.

Daarbij zijn er van stadswege geschonken :

9	Stadsmedaliën	van eerste klas.
30	»	van tweede »
28	»	van derde »

De jury heeft eenparig het gevoelen uitgedrukt dat de uitslag der prijskampen, in het algemeen genomen, zeer voldoende is geweest.

§ 2. MUZIEK EN TOONEELGEZELSCHAPPEN.

In onze stad bestaan de volgende maatschappijen van kunstbeoefening :

- a) *Harmoniesocieteiten* :
 - De Groote Harmonie.
 - De Harmonie Sinte Cecilia.
 - De Harmonie der Xaverianen.
- b) *Fanfaren* :
 - De Menschlievende Kring.
- c) *Choormaatschappijen* :
 - Koninklijke maatschappij Orpheus.
 - De Nethegalm.
 - De Nethezonen.
 - De Kring der XX.
- d) *Symphoniemaatschappij* :
 - Het Muzikaal Verbond.
- e) *Tooneelvereeningen* :
 - De Jonge Tooneelliefhebbers.
 - De Ongeleerden.
 - De Tony'svrienden.
 - De Tooneelafdeeling van den Katholieken Kring.

§ 3. MUSEUM.

Museum Wuyts-Van Campen.

De werken van het Museum WUYTS-VAN CAMPEN, wier aanbesteding verleden jaar heeft plaats gehad, zijn voltrokken, doch de galerij van schilderijen alleen zal met de Sint Gummarusfeesten voor het publiek geopend worden.

De schikking dezer kunststukken is bestuurd geweest door den heer HENDRIK SCHAEFFELS, van Antwerpen, wiens bevoegdheid algemeen wordt gewaardeerd. Zij is allergelukkigst en doet de verzameling onder haar gunstigste daglicht voorkomen. Wij volbrengen een aangenamen plicht met den heer SCHAEFFELS onzen gemeenden dank over zijne bereidwillige en belanglooze medewerking te betuigen.

Het zal niet ongepast zijn hier eenige woorden te zeggen over de verzameling, die in het bezit onzer stad is gekomen. Zij is bijeen gebracht geweest door den heer WUYTS-VAN CAMPEN, geboortig van Lier, die zich te Antwerpen als wijnhandelaar had gevestigd. Liefhebber van schilderijen, gedurig in betrekking met kunstenaars en kunstkenners, was hij er in gelukt een kabinet saam te stellen, dat, jaren lang, in zijne woning in de Hofstraat, door duizenden bezocht is geweest.

Het bevat 107 stukken van meesters van verschillende scholen en tijdperken; op het kataloog treft men de namen der eerste meesters aan.

De heer WUYTS-VAN CAMPEN had het verlangen uitgedrukt dat deze verzameling aan zijne geboortestad, mits zekere voorwaarden, zou besteld worden. Zijne weduwe heeft dien wensch geërbiedigd, en door testament van 9 Juni 1883, er de verzameling aan vermaakt. Na haar afsterven, op 21 November 1887, is het legaat afgeleverd.

De stad Lier heeft niet geaarzeld de erfenis met de lasten er aan verbonden te aanveerden. Zij heeft de kunststukken eene waardige bewaarplaats willen bezorgen en in deze al hare verzamelingen van dien aard vereenigen. Onze stadsbouwmeester, de heer Cox, heeft voortreffelijk deze inzichten vertolkt. Het museum WUYTS-VAN CAMPEN in gothischen stijl opgevat, levert

een bevallig uitzicht op en is allerdoelmatigst voor zijne bestemming ingericht.

De voorwerpen van de oudheidkundige verzameling zijn nog niet gerangschikt; zij zijn reeds talrijk en belangrijk, en gedurig komen er nieuwe geschenken toe. Stippen wij slechts aan die door Mad. BERCKMANS-VAN DEN BRANDE, het Bestuur van Gasten Godshuizen en de Kerkfabriek S^u Gummari geschonken. Deze en al de andere zullen met de namen der gevers ten toon gesteld worden. Van nu af, bieden wij al de personen onzen dank aan, die onze verzameling vermeederen met voorwerpen, welke, bij hen schier onopgemerkt, hier vereenigd, de belangstelling wekken en het kunstgevoel ontwikkelen. Hun voorbeeld kan niet nalaten navolgers te winnen.

Voor de boekerij zijn er ruime lokalen voorbehouden, geheel in orde om de boekdeelen te ontvangen. Die der volksbibliotheek zijn geplaatst, de overige zullen dezen winter gerangschikt worden.

Het opbouwen van het museum heeft zekerlijk eene aanzienlijke uitgaaf aan de stad veroorzaakt; maar ook mag Lier fier zijn een kunstgebouw en verzamelingen te bezitten, zooals er geene in steden van hetzelfde belang worden aangetroffen.

2^e AFDEELING.

STADS VOLKSBOEKERIJ.

Gedurende het afgeloopen jaar 1891-1892, zijn er in de stads volksboekerij 5923 boekdeelen in lezing aan huis gegeven, te weten :

1891	Maand	October	.	.	.	.	.	258
»	»	November	.	.	.	.	.	954
»	»	December	.	.	.	.	.	1229
1892	»	Januari	.	.	.	.	.	1425
»	»	Februari	.	.	.	.	.	1041
»	»	Maart	.	.	.	.	.	856
»	»	April	.	.	.	.	.	160
Samen.								5923

hetgeen op het vorig jaar eene vermindering uitmaakt van 793 werken.

Ziehier de aard der werken in lezing gegeven :

Ingebeelde- en reisverhalen	5603
Geschiedenis en aardrijkskunde	154
Verskillende werken	166
Samen.	<u>5923</u>

De boekerij is aan twee Nederduitsche- en twee Fransche tijdschriften ingeschreven.

Verskillende boekwerken handelende over schoone kunsten, nijverheid, geschiedenis, enz., worden in het lokaal der boekerij gelezen en geraadpleegd.

Sedert de inlevering van het voorgaande verslag, zijn er 62 werken in 84 boekdeelen bijgekomen, te weten :

Door het Staatsbestuur geschonken	18
Gekocht	44
Samen.	<u>62</u>

De besturende commissie houdt regelmatig maandelijks hare vergaderingen.

TITEL VIII.

Gezondheidsleer en openbare gezondheid.

1^e AFDEELING.

PLAATSSELIJKE GENEESKUNDIGE COMMISSIE.

Wij hebben van de plaatselijke geneeskundige commissie de volgende inlichtingen ontvangen :

Onze Commissie is vier maal bijeen geweest : eenmaal, om een bezoek in « Het Pastorijken » af te leggen; een tweede maal, om over de mogelijke beperking van den handel in mosselen te beraadslagen; een derde en een vierde maal, om den staat der kleine waterloopen of « Neethjes » onzer stad te onderzoeken en de belangen der openbare gezondheid desaangaande te bespreken.

Een enkel geval van pokken is er waargenomen geweest, en wel met doodelijken afloop. Maar, dank aan de bezorgheid van de bevoegde overheden, heeft die kwaadaardige ziekte geenen wortel kunnen schieten. Te dier gelegenheid heeft het comiteit van koepokinenting 687 kostellooze inenting en herinentingen gedaan.

Van de slijm- en typhuskoortsen heeft de stad niet veel te lijden gehad.

De diphterieziekte heeft nu en dan nog al eens gewoed.

Op het einde van November is de influenza weer opnieuw op de stad en de omstreken gevallen. De epidemie van 1891-92 was nog heviger dan die van 1889-90. Op het einde van December 1891 en in 't begin van Januari 1892 was het getal sterfgevallen in onze stad verdubbeld.

Nu is de influenza sedert lang verdwenen. Voor het oogenblik komen wij enkele gevallen van roode koorts tegen. De algemeene gezondheidstoestand is overigens zeer goed.

Gedurende het jaar 1891 heeft het comiteit van koepokinenting 381 kostellooze inenting en herinentingen gedaan.

VOORZORGMAATREGELLEN TEGEN DE CHOLERA.

Zoodra de cholera zich, dezen zomer, in zekere streken van Europa had vertoond, heeft het Staatsbestuur de gemeentebesturen en de gezondheidscommissiën aangezet tot voorzorgsmaatregelen om hem buiten het land te houden, en onderrichtingen medege-deeld om, indien hij kwam uit te bersten, de ziekte te bevechten en hare voortzetting tegen de houden.

De plaatselijke geneeskundige commissie onzer stad heeft stipt deze aanbevelingen ter harte genomen. Gezamentlijk met het gemeentebestuur heeft zij den toestand der verschillende wijken onderzocht en de middelen van toepassing beraamd, die hoogdringend noodzakelijk waren.

Als gevolg daarvan is de verordening genomen op de vernietiging der gemakken bestaande op waterloopen. Tevens hebben de politie en de stads-reinigingsdienst bevel gekregen de plaatsen te onderzoeken welke gevaar opleveren en krachtdadig te handelen om er de oorzaken van weg te nemen. Witkalk is kosteloos ter beschikking der behoeftigen gesteld en de nadeelige uitwasemingen uit de piscijnen, de rioolen, de mesthoopen, enz., worden door ontsmettende stoffen bestreden. Een streng toezicht wordt op de aankomende schepen uitgeoefend. Het vervoer van beenderen en meststoffen en de verkoop van fruit, visch en mosselen worden nauwkeurig bewaakt.

Maatregelen zijn genomen ingeval er personen worden aangetast. Een voertuig op wielen is aangekocht om de zieken naar het gasthuis te voeren, een personeel aangesteld om dien dienst te vervullen en de ontsmettingswerken te verrichten, ledige woningen zijn beschikbaar om de familiën der aangetasten tijdelijk te herbergen. Er is gezorgd dat alles bij de hand is om onmiddellijk in dezer behoeften te voorzien en de woningen te ontsmetten.

Een gezondheidsraad is genoemd, wiens leden, in vier commissiën verdeeld, zich bezighouden met de verschillende wijken te bezoeken en met hunne bewoners en de stedelijke regeering te doen kennen waaraan er tekort wordt gebleven.

Een enkel geval van cholera heeft zich tot heden in onze stad vertoond. Het is er gebracht geweest door eenen schipper.

Voor het overige is de toestand zeer goed. Hopen wij dat de vereenigde pogingen van het stedelijk bestuur en van de ingezetenen onze stad van den geesel zullen behoeden.

2de AFDEELING.

GEZONDMAKING DER WIJKEN EN VERBETERING DER WONINGEN VAN DE WERKENDE KLAS.

Een der voornaamste gezondheidswerken den gemeente-besturen ten laste vallende, is de aflossing der waters van de verschillende wijken, bij middel van onderaardsche riolen.

Wij hebben een ontwerp doen opmaken, om dusdanige waterloopen te doen leggen in al de straten waar zij nog ontbreken.

Voor het bouwen van nieuwe woningen wordt in de toelating opgelegd, dat zij aan de vereischten der gezondheidsleer voldoen. Eenige van vroeger bestaande, laten onder dit opzicht te wenschen, doch daaraan kunnen, met goeden wil, de eigenaars en de bewoners veel verbeteren. Van deze verplichting trachten wij hen te overtuigen, vooraleer tot politiemaatregelen onzen toevlucht te nemen.

3de AFDEELING.

ONHEILEN EN RAMPEN.

Geene rampen van belang hebben in den loop van het jaar onze stad getroffen.

DADEN VAN MOED EN ZELFOPOFFERING.

De volgende onderscheiding werd verleend voor daden van moed en zelfopoffering :

Medalie van 3de klas aan POSSEMIERS, ALBERTUS.

TITEL IX.

Openbare veiligheid, justitie en gevangnissen.

1^e AFDEELING.

PERSONEEL.

In den loop van het jaar zijn de brigadier COEKELBERGS en de agent DIELS overleden.

Zij werden door de agenten MELIS en FRANCK vervangen.

2^e AFDEELING.

VERORDENINGEN EN REGLEMENTEN.

Het College heeft drie besluiten genomen om drankhuizen algemeen gekend als zich aan ontucht overleverende te doen sluiten.

3^e AFDEELING.

AANHOUDINGEN, SCHELMSTUKKEN, MISDRIJVEN EN OVERTREDINGEN.

Sedert den 1 September 1891 tot en met den 1 September 1892, zijn de volgende aanhoudingen, misdrijven en overtredingen bestatigd :

1. Poging tot diefstal	3
2. Eenvoudige diefstallen	73
3. Zware diefstallen	2
4. Huisdieften	3
5. Vrijwillige slagen	41

Over te dragen 122

	Overdracht	122
6. Slagen en kneuzingen		50
7. Brandrampen		2
8. Aftruggelarij		14
9. Smaadwoorden jegens de politie		39
10. Misbruik van vertrouwen		6
11. Scheldwoorden		58
12. Laster		28
13. Aanslag op de zeden.		18
14. Opstand tegen de agenten der openbare macht		17
15. Schade aan onroerende goederen		11
16. Braak aan afsluiting		20
17. Landloopers		31
18. Overtredingen op het sluiten der herbergen		15
19. Overtredingen aan nachtedruis		40
20. Toevallige drenkelingen		1
21. Lichte mishandelingen		7
22. Banbreuk		2
23. Jachtovertredingen		0
24. Toevallige dood		1
25. Gevondene kinderen		1
26. Openbare dronkenschap		90
27. Verschillige overtredingen		145
	Totaal	718

4^e AFDEELING.

REISPASSEN. — WERKMANS- EN DIENSTBODENBOEKJES.

Gedurende het jaar 1891 zijn er 21 nieuwe werkmansboekjes uitgegeven.

De aflevering geschiedt ingevolge de nieuwe wettelijke bepalingen.

Het afleveren van boekjes aan de dienstboden is hier niet in gebruik.

5^e AFDEELING.

MAATREGELEN TEGEN BRANDGEVAAR.

De brandcommissie is als volgt saamgesteld :

Opperbrandmeester : de heer CURSTERS-CROLS.

Secretaris : de heer Cox.

Wijkmeesters : de heeren ANDRIES,

DE LAET L.,

VAN BOECKEL,

VAN NOOTEN.

Brandmeesters binnen de stad :

De heeren GOOSSENS, J.

DE LAET, L.

WEGGE, H.

BROES-VAN CRAEN, E.

HENS,

STROOBANTS, C.

Brandmeesters buiten de stad :

VERCAMMEN,

VAN RYMENANT,

FRANCKX,

VAN CRAEN,

KENNES,

CEULEMANS,

WEGGE,

JANSSENS,

VAN DEN BROECK,

KENNIS,

DOCKX,

SEGERS-VERELST,

VAN LOOY,

DOCKX,

VAN PARIJS.

OP DE BEECK.

DE VOS.

Al het bluschtuig is in goeden staat gebracht, men houdt zich bezig met de watereemers en de darmen der pompen te hernieuwen.

TITEL X.

Burgerwacht. Militie. Bezetting.

1^e AFDEELING.

BURGERWACHT, KRIJGSDIENST.

382 Jongelingen werden voor de nationale militie van het jaar 1892 ingeschreven.

178 Behoorden tot de uitgestelden der klassen van 1888, 1889, 1890 en 1891.

204 Waren nieuwe ingeschrevenen.

Het laagste nummer der loting was het nummer 179.

Het aandeel der te leveren manschappen, voor het jaar 1892 beliep 41 man.

De graad van onderwijs der nieuw ingeschrevene lotelingen, was als volgt :

Zonder onderwijs	26
Kunnende alleenlijk lezen	4
Kunnende lezen en schrijven	155
Een hooger onderwijs dan de twee voorgaande	
graden genietende	19
Totaal	204

De jaarlijksche *oogenschouw* of *revue* heeft regelmatig voor den commandant van het militaire distrikt plaats.

2e AFDEELING.

§ I. BEZETTING. — KAZERNEERING.

De bezetting der stad bestaat uit : de dépôts van de 11e en 12e linieregimenten, en eene afdeeling artillerie, gelast met het onderhoud van het materiëel.

De bezetting van het fort uit twee batterijen beleggeschut bestaande, betreft lokalen der kazerne Sions, totdat de versterkingswerken van het fort zijn voltooid.

De tweede reeks werken der artilleriekazerne aan de Mechelsche poort, begrijpende het hoofdgebouw en twee zijdepaviljoenen, is bijna voltrokken.

§ 2. MILITAIRE INKWARTIERINGEN.

De militaire overheid, bij toepassing der wet op de militaire verstrekkingen, had ons haar inzicht doen kennen, veranderingen aan de vroegere wijze van logeeren der militianen in bijzondere zalen toe te brengen. Ten gevolge onzer opmerkingen is zij van dit voornemen afgezien.

Sedert dat de stad Leuven een garnizoen artillerie in vervanging van ruitery heeft gekregen, is het getal de doortrekkende batterijen merkelyk aangegroeid. Lier, tusschen die stad en het kamp van Brasschaet gelegen, heeft dees jaar 756 logisten voor soldaten en 30 voor officiers moeten afleveren tegen 126 en 2 voor officiers in 1891.

TITEL XI.

Openbare belastingen.

1^e AFDEELING.

GRONDLASTEN.

§ 1.

De kadastrale inkomst van de bebouwde en onbebouwde eigendommen der stad, beliep in 1891	fr.	814376,25
De opbrengst der grondbelasting voor het dienstjaar 1891, in 1314 artikelen, bedroeg ten voordeele van den Staat, de somme van	»	57006,26

IN OPCENTIEMEN.

A. Ten voordeele der provincie	»	6270,66
B. Ten voordeele der gemeente	»	2973,05
Totaal	fr.	92349,97

2^e AFDEELING.

PERSONEELE BELASTINGEN.

§ 1. Getal belastingschuldigen.

De artikelen aan de personeele belastingen onderworpen, die op de verschillen rollen van 1891 werden gebracht, beloopten tot 2140.

§ 2. Beloop der rollen (personeel).

Hoofdsom fr. 49552,99

IN OPCIENTIEMEN.

A. Ten voordeele van den Staat	»	10639,70
B. Ten voordeele van de provincie	»	5946,25
C. Ten voordeele der gemeente	»	22793,99
D. Schattingskosten	»	77,49
Totaal.	fr.	89010,42

3^e AFDEELING.

BELASTINGEN DER PATENTEN.

§ 1. Getal en klasseering der patentschuldigen.

De rollen der patenten voor het dienstjaar 1891 bevatten 1739 artikelen.

§ 2. Beloop der rollen.

Het cijfer in principaal der patentrollen, voor het dienstjaar 1891 beloopt tot fr. 14561,88

IN OPCIENTIEMEN.

A. Ten voordeele van den Staat	»	2911,43
B. Ten voordeele der provincie	»	436,91
C. Ten voordeele der gemeente.	»	1601,50
Totaal	fr.	19512,22

4^e AFDEELING.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

De rollen voor 1891 bevatten :

- 936 Houders van honden.
- 290 Verkoopers van sterke dranken.
- 63 » van tabak en cigaren.

De opbrengst der verschillende belastingen beliep als volgt :

Opbrengst der belastingen op de honden	.	fr.	3444,00			
»	»	op den verkoop van				
		sterke dranken	.	»	8085,98	
»	»	op den verkoop van				
		tabak.	.	»	1696,50	
Totaal					»	<u>13228,48</u>

5^e AFDEELING.

ACCIJNSEN.

De accijnsrechten, te onzer stede ingevorderd gedurende het jaar 1891, beloopt tot	.	fr.	39854,87
---	---	-----	----------

6^e AFDEELING.

STEDELIJKE EN PROVINCIALE BELASTINGEN.

Het aandeel der stad, in de belasting op de honden voor het dienstjaar 1890, is door de Deputatie nog niet vastgesteld.

7^e AFDEELING.

ONTLASTINGEN.

De zetting der verschillende belastingen, zoo rechtstreeksche als provinciale, gedurende het jaar 1891, heeft tot 14 reclamen aanleiding gegeven.

TITEL XII.

Openbare werken.

1^e AFDEELING.

GROOTE EN KLEINE WEGENIS.

Jaarlijks groeien de kosten van onderhoud der wegenis aan zoo binnen als buiten de stad, meest ten gevolge der nieuwe buurtsteenwegen in deze laatste jaren gelegd en insgelijks door de ontwikkeling die onze stad bekomt. Ondanks de gestemde bijkredieten der vorige jaren voor dien dienst, wordt het onmogelijk met de tegenwoordige hulpmiddelen in de noodwendigheden te voorzien. Daar het ontwerp echter van het grootste belang is, zal het College u voorstellen het krediet der begrooting er voor te vermeerderen.

NIEUWE WERKEN.

Op 21 November 1891 is de steenweg in het *Spreet* aangenomen geweest door den heer G. LANENS, aan den prijs van 65,735 fr. De begrooting bedroeg 78280 fr. De werken zijn aanstonds begonnen en met zooveel spoed voortgezet, dat er reeds op 30 Mei tot de inhuldiging is kunnen worden overgegaan.

De Gemeenteraad heeft aan deze plechtigheid deel genomen, en zich kunnen overtuigen wat nut deze nieuwe gemeenschapbaan teweeg brengt, en wat voldoening zij aan al de belanghebbende landbouwers veroorzaakt.

De aangekochte perceelen voor het leggen van den steenweg kosten fr. 7287,65.

Het museum WUYTS-VAN CAMPEN is gansch voltrokken :

De galerij der schilderijen is aangenomen geweest	
voor	fr. 12299,00
De voorgebouwen	» 40700,00
Het kunstijzer.	» 400,00
Werken voor de bibliotheek	» 1706,14

Andere bemeubelingswerken zijn nog uitgevoerd, waarvan de bepaalde afrekening nog niet is geschied.

2^e AFDEELING.

VERANDERING VAN LIJNRICHTING.

Geene.

3^e AFDEELING.

OPNEMING VAN NIEUWE STRATEN.

De menigvuldige woningen, die in den Binneweg op Kessel worden gebouwd, zullen eerlang verplichten het plan van lijnrichting uit te voeren, voor dezen weg aangenomen, en een verbindingssteenweg van aan de Leuvensche poort tot aan den steenweg op Kessel te leggen.

4^e AFDEELING.

HERSTELLING EN ONDERHOUD DER STADSGEBOUWEN.

Betrekkelijk dezen dienst moeten wij dezelfde opmerkingen voordragen als voor het onderhoud der wegenis. De noodwendigheden groeien jaarlijks aan en maken eene verhooging van krediet noodzakelijk.

5^e AFDEELING.

VAARTEN EN RIVIEREN.

Eene commissie is door het Staatsbestuur ingesteld, om de verbeteringen te onderzoeken, die aan den loop der Nethen dienen toegebracht te worden. De heer schepen DE STRYCKER is er lid van benoemd. Op 30 September laatst heeft zij hare eerste zitting gehouden.

Hopen wij dat zij tot besluitsels zal geraken, die recht zullen doen aan de gegronde klachten door den handel, den landbouw, de scheepvaart en de openbare gezondheid tegen den tegenwoordigen staat van zaken vooruitgezet.

WATERLOOPEN.

De zaak der vlietjens binnen de stad heeft een stap vooruitgedaan door de afwerking van het kaartboek der waterloopen, dat thans ter inzage der belanghebbenden op het stadhuis berust.

Ook de hoogere besturen en de gezondheidscommissiën hebben zich de zaak aangetrokken. Zij zijn het eens te erkennen, dat de bestaande vlietjes een bestendig gevaar voor de openbare gezondheid opleveren. In overeenkomst met den heer Gouverneur der provincie hebben wij den heer Minister van Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken uitgenoodigd door aangestelden van het Bestuur der Openbare Werken, van den technischen Dienst der provincie en van het stedelijk Bestuur te doen onderzoeken welke werken er dienen uitgevoerd te worden en in welke mate de onkosten zullen verdeeld worden.

6^e AFDEELING.

OPENBARE VERLICHTING.

Tijdens het dienstjaar 1891 heeft de	
gazfabriek voortgebracht eene hoeveelheid van	176920 kub. met.
De voortbrengst in 1890 beliep op	171250 »
Dus meerder	5670 »

De ontvangsten beliepen op.	.	.	.	fr. 36744,91
De uitgaven	.	.	.	" 28034,60
Overschot				fr. 8713,31

Het beschikbaar kapitaal zoo in gelden als in koopwaren in magazijn bedroeg fr. 56488,81 centiemen.

De bekken in gebruik zijn ten getalle van 2158.

Het jaar is nadeelig zoowel door den opslag der steenkolen als door den afslag van den *coke*.

De vervanging der drij oude gazovens, met elf distilleerkolven (*cornues*), dagteekenende van 1856, door twee groote nieuwe met zeven distilleerkolven, volgens een nieuw stelsel, is verleden jaar vóór den winter voltrokken geweest. Zij werken uiterst regelmatig en laten toe, met gemak, de gaz benoodigd voor den dienst te vervaardigen. Het is nog niet mogelijk juist het voordeel te berekenen dat dit nieuwe stelsel oplevert, van nu af echter is het bewezen dat de ovens in de beste voorwaarden gebouwd en na een jaar gebruik ongeschonden zijn gebleven.

7^e AFDEELING.

HALLEN EN MARKTEN.

Het onbeduidend getal granen, op de wekelijksche markt te koop geboden, heeft den Raad tot de afschaffing der graanmaat doen besluiten. De prijzen der granen worden wekelijks vastgesteld, volgens die welke in den handel en op de markt besteed worden. Ziehier die der laatste week, per 100 kilogrammen :

Tarwe per 100 kil.	.	.	.	.	fr. 16,47
Rogge	"	.	.	.	" 13,50
Boekweit	"	.	.	.	" 16,00
Haver	"	.	.	.	" 14,12

Er zijn 81 hectoliters haver te koop gesteld, en allen werden verhandeld.

Op de wekelijksche botermarkt in kuipen, gedurende het jaar 1891, werden verkocht 55206 kilogrammen boter, een verschil van 18855 kilogrammen minder dan in 1890.

De markt van jonge kalveren bestatigt eenen verkoop van 15711 stuks; 7541 verkens werden ter veiling aangeboden.

De vischmijn wordt goed voorzien; in het jaar 1891 waren er 460 mijnen, die eene bruto som van fr. 12380,60 hebben opgebracht.

De zuivere opbrengst der verschillende meet-, weeg-, loon- en plaatsgelden, beliep in het jaar 1891, als volgt :

Voor de botermarkt	fr. 820,18
» kalverenmarkt	» 1256,18
» dagelijksche markt	» 3959,35
» kaai-, brug- en havenrechten	» 608,53
Totaal	fr. 6644,24

8^e AFDEELING.

BIJZONDERE GEBOUWEN; TOEPASSINGEN DER REGLEMENTEN OP DE POLITIE OP HET BOUWEN.

In den loop van het jaar 1891, zijn de volgende toelatingen afgeleverd :

Nieuwe gebouwen op onbebouwde gronden	35 huizen.
Geheeel herbouwingen van woningen	10 »
Gedeeltelijke herstellingen	28 »

Een aanzienlijk getal toelatingen zijn afgeleverd om onderaardsche goten in de stadswaterleiding te brengen.

TITEL XIII.

Nijverheid, koophandel en landbouw.

1^e AFDEELING.

NIJVERHEIDSGESTICHTEN, STOOMWERKTUIGEN. ONDERZOEKINGEN DE COMMODO ET INCOMMODO.

De volgende aanvragen van machtiging voor het uitoefenen van hinderlijke en ongezone bedrijven, zijn aan onderzoeken de comodo et incommodo onderworpen geweest :

Bakkersovens	.	.	.	.	.	.	1
Slachterijen.	.	.	.	.	.	.	1
Vleeschwinkels	.	.	.	.	.	.	1
Stokvischweekerijen	.	.	.	.	.	.	1
Brouwerij	.	.	.	.	.	.	1
Monterij met stoom	.	.	.	.	.	.	1
Stoommachienen	.	.	.	.	.	.	2

2^e AFDEELING.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Eigenlijke groote nijverheid bestaat niet te Lier, de voornaamste werkhuizen tellen ten hoogste 20 tot 30 gasten. Onder deze kunnen wij drukkerijen, fabrieken van muziekinstrumenten, van borstels en borstelhout, van rijtuigen, van kerkornementen, enz. rangschikken. De brouwerijen en de vuurmolens nemen in belang toe. De bougiefabriek Sint Michiel en de steenbakkerij van Lachenen blijven goed werkzaam. De schoenmakerijen, de kant- en de meubelfabrieken worstelen moedig tegen de mededinging. Onze nijverheid heeft een fraai aandeel aan de bestendige tentoonstelling van Antwerpen genomen.

De handel bepaalt zich bij betrekkingen met het binnenland. Hij ontwikkelt zich bestendig in allerlei artikels van dagelijksch gebruik.

De algemeene toestand gaat niet achteruit. Groote ondernemingswerken en het opbouwen van een aanzienlijk getal nieuwe woningen hebben aan vele handen werk verschaft. Daarenboven vinden talrijke werklieden, te Lier gevestigd, bezigheid in naburige plaatsen.

3^e AFDEELING.

BEWEGING DER SCHEEPVAART.

Van 1 Januari 1891 tot 1 Januari 1892 werden er 166 schepen in onze stad ontlost inhoudende 3162 tonnen. Hunne lading bestond uit :

Allerlei	12
Graan	29
Hooi	3
Mosselen	52
Raapkoek	1
Steen	39
Steenkolen	9
Visch	1
Vlaszaad	4
Wishout en mutsaard	3
Zand	8
Zout	5
Totaal	166

4^e AFDEELING.

LEVENSBEOHOEFTE. — BEVOORRADINGEN. — MARKTPRIJZEN. — MIDDENPRIJS VAN HET VLEESCH EN BIJZONDERE EETWAREN.

De vleeschprijzen waren :

Ossenvleesch	fr. 1,80
Koe- en vaarzenbosch	» 1,50
Kalfsvleesch	» 1,90
Schapenvleesch	» 2,00
Varkenvleesch	» 1,60
Spek	» 1,40

5^e AFDEELING.

§ 1. LANDBOUW.

Het jaar 1891 is gunstiger voor den landbouw dan zijne voorgangers geweest.

Indien de droge en hitte zomer aan de opbrengst der voederplanten nadeelig is geweest, dan wordt zulks rijkelijk door het welgelukken der granen en vooral door dit der aardappelen vergoed.

§ 2. LANDBOUWMAATSCHAPPIJEN.

De leergangen door de maatschappij van Tuin- en Landbouw ingericht zijn onderbroken, om in den tuin van het museum WUYTS-VAN CAMPEN op andere grondslagen hernomen te worden.

Daarentegen werden in den loop van verleden jaar belangrijke voordrachten over bieënteelt gegeven door den heer BOGAERTS. Ook de heer VAN DE VELDE, landbouwingenieur, deed de voordeelen der *Bordeausche pap* voor het behoud der aardappelen uitschijnen.

6^e AFDEELING.

OPENBAAR VERVOER.

§ 1. IJzeren weg.

Het gemeentebestuur heeft verschillende verbeteringen in de vertrekuren op Brussel bekomen, om het verkeer te vergemakkelijken.

De nieuwe treinen door den Grand-Central dezen zomer ingericht, voldoen ruimschoots aan de noodwendigheden.

§ 2. Buurtspoorweg.

1. Lijn Antwerpen-Lier-Santhoven.

De opbrengst der lijn Antwerpen-Lier-Santhoven is geweest in 1891 :

Ontvangsten. Reizigers	.	.	.	.	fr.	777 ³⁷ ,35
» Koopwaren	.	.	.	.	»	8322,25
Totaal						fr. 86057,60

Deze som bedraagt fr. 9,193,49 minder dan in 1890.

De stad Lier die 118 actiën in deze onderneming bezit, waarvoor zij tot eene annuïteit van 4,130 gehouden is, heeft fr. 237,02 centiemen moeten opleggen om deze annuïteit te volmaken.

Verleden jaar had zij een winst van fr. 108,27 opgetrokken.

2. *Lijn Boom-Duffel-Lier-Mechelen.*

In het begin van dit jaar hadden wij vernomen, dat het ontwerp van buurtspoorweg Boom-Duffel, met vertakking op Mechelen en op Lier, aan het Staatsbestuur met weglating van Lier was onderworpen. Aanstonds hebben wij ons tot de bevoegde besturen gewend om tegen deze uitsluiting, strijdig met de beslissing van den provincialen raad en de stemming van al de belanghebbende gemeenten, te protesteeren. Ons college heeft zelfs een verhoor aan den heer Minister van Landbouw, Nijverheid en Openbare Werken bekomen om hem te verzoecken deze rechtsmiskening niet te bekrachtigen. Onze pogingen zijn gelukt, de Nationale Maatschappij heeft gevraagd de vertakking op Lier in het ontwerp te begrijpen en het Staatsbestuur heeft het in zijn geheel in aanmerking genomen.

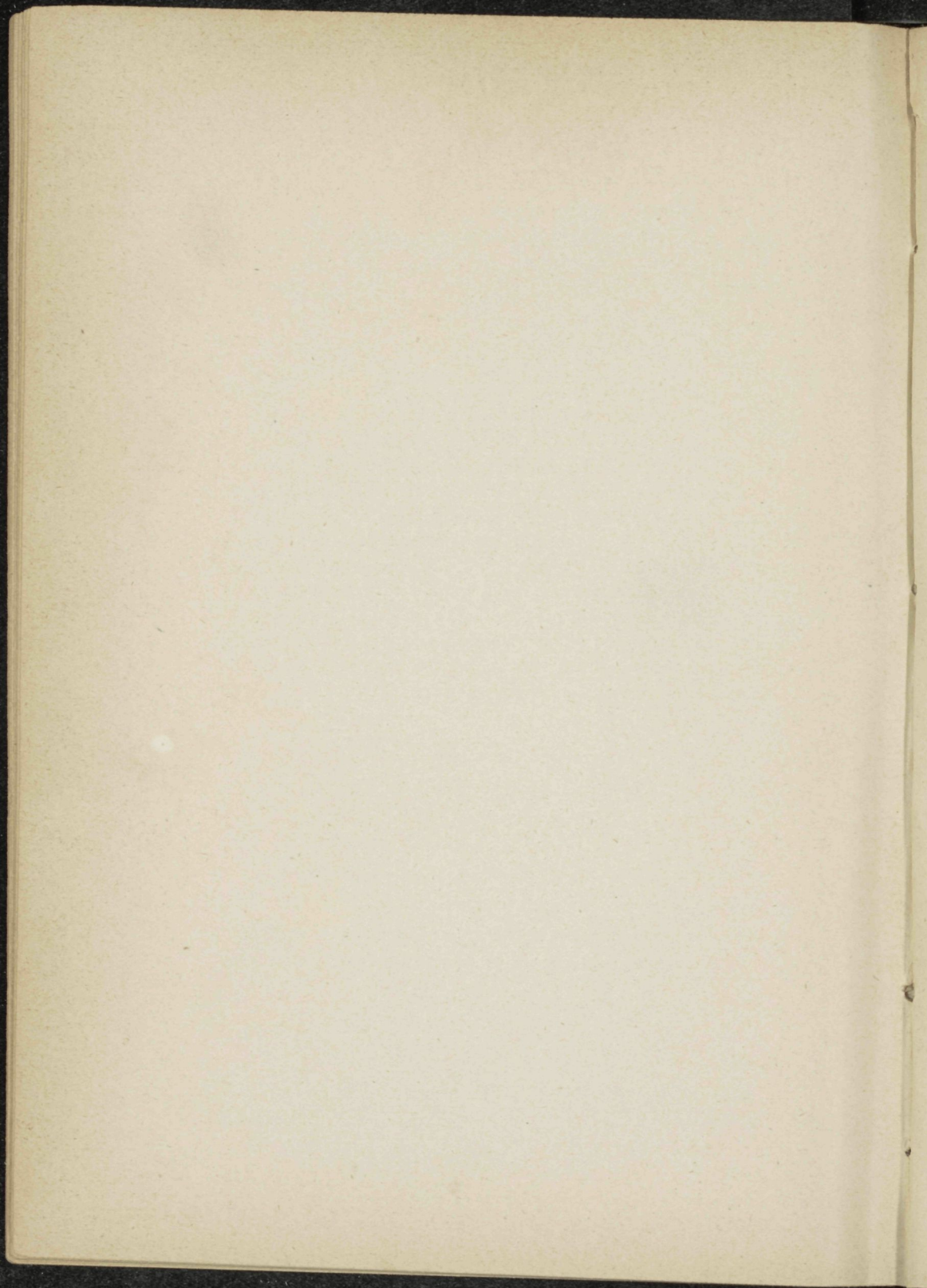
Het tegenwoordig verslag, vastgesteld in zitting van het Collegie van Burgemeester en Schepenen, op 3 October 1891, is aan den Gemeenteraad, in zijne openbare en verplichtende zitting van 5 October daaropvolgende, voorgelegd geworden.

Het College van Burgemeester en Schepenen.

Bij bevel :

DE SECRETARIS,
A. H. ROËLL.

DE BURGEMEESTER,
FL. VAN CAUWENBERGH.

ARCHIEF.

BOEKEN BERCKMANS.

In de vorige verslagen der stad hebben wij de oorkonden, die zich bevinden in de zeven nog bestaande aktboeken der vroegere eeuwen, en welke voor de algemeene Liersche geschiedenis eenig belang opleveren, aangeduid. Nevens de aktboeken staan op eersten rang de ordonnantie-boeken, die voor de oudheidkundigen eene zoo zekere bronader zijn om hun gedacht te vormen over de zeden, de gebruiken en de levenswijze onzer voorouders; maar alvorens die te ontleden houden wij ons een weinig op bij de handschriften door den notaris B. BERCKMANS verzameld en ten jare 1757 in zijn sterfhuis aangekocht. Deze mogen aanschouwd worden als waren zij de vollediging der aktboeken, daar zij allerlei geauthenticeerde afschriften van oude privilegiën, ordonnantiën, enz., die nergens anders meer te vinden zijn, inhouden. Uit hoeveel boekdeelen die verzameling oorspronkelijk bestaan heeft en hoe het komt dat verscheidene ervan in handen van particulieren zijn overgegaan, weten wij niet. Zeker is het nochtans dat de stad langen tijd maar in bezit is geweest van vier zulke boeken en dat zij thans, dank aan bijzondere giften (1) onlangs geschonken, er acht, ieder ten minste drij honderd bladzijden bevattende, rijk is. God weet

(1) Een is gegeven door den heer VAN CAUWENBERGH, Burgemeester; een door den eerw. heer VAN CAUWENBERGHS, pastoor te Hulshout; een door Mr GUSTAVE VAN IN; een door den heer MAST, Schepenen, aangekocht bij eenen oudkleerkooper; een berust nog in het archief der kerk.

hoeveel er nog in vreemde handen of door zorgelooze bezitters verscheurd zijn? De laatst ontvangen boeken behelzen namelijk de stichtings- en vergunningsakten der verschillende ambachten, de octroijen, reglementen, ordonnantiën, vonnissen, enz. daartoe betrekkelijk.

Aangezien ons stedelijk archief maar weinige oorspronkelijke stukken van zulken aard bezit, heeft die verzameling eene bijzondere geschiedkundige waarde. Dat het dan ook toegelaten zij, voor haar te doen wat er reeds gedaan is voor de aktboeken, en wat er later nog voor de ordonnantie-boeken zal gedaan worden.

Extrakt uit zekeren geschreven boek, in de abdij van Nazareth berustende, waarin onder anderen gemeld is dat op 10 Mei 1213 er eene algemeene vergadering gehouden werd tusschen de inwoners van 't graafschap van Emmele, om een deel van 't dorp van Lier te scheiden van dit graafschap; dat er ten dien einde vijf palen zijn gesteld geweest en dat al hetgene wat binnen dezelve lag de toekomende stad van Lier zoude toebehooren en wat er zich buiten bevond in de drij gehuchten Mylboom van Berlaer, Hagenbroek en Lachenen zouden verdeeld worden (1). Boek 1, blz. 329.

1236. Privilegie gegeven te Lier waarbij Hertog Hendrik op St Jan Baptist avond aan den bijvang dezer stad eenige weiden langst beide zijden der Nethe, voor eene som van veertig gouden Lovenschen, verkoopt. B. 2, blz. 31.

1290. Privilegie van Hertog Jan I, verleende aan de stad Lier allerlei rechten en vrijheden. B. 2, blz. 1.

1290. Idem van denzelven, toestaande dat de stad Lier op denzelven voet als de andere vrijheden zou behandeld worden. B. 2, blz. 5.

1300. Hertog Jan bevestigt alle de privilegiën welke de stad

of de bijvang mochten bezitten. B. 2, blz. 6.

Het origineel gedagteekend van Brussel, in 't latijn op perkament geschreven, zonder zegel, berust op het archief.

(1) Men vindt dit belangrijk stuk in *de geschiedenis van Lier* door A. BERGMANN, blz. 32. Men zie ook daarover de aantekeningen van BOSQUET opgenomen door den eerw. heer DECKERS in zijn *leven van den H. Gummarus*, blz. 152.

Privilegie van Hertog Jan gegeven in 't jaar 1300, Zaterdags na den feestdag der H. Catharina, om ten voordeele van het klooster van Nazareth te mogen goeden en erven.

B. 3, blz. 65 en 66.

Privilegie gegeven in 't jaar 1304, in d'eerste week van de hooimaand, door Hertog Jan III aan de stad Lier, dat de Hertog geen bede hebben zal dan van drij zaken.

B. 2, blz. 7.

Kopij van het origineel, in 1347 op perkament geschreven, zonder zegel, berust op 't archief.

Privilegie van Hertog Jan II, verleend in 't jaar 1309, op Vrijdag na O. L. Vrouw Geboorte gedagteekend, waardoor aan de stad Lier vergund wordt, in vergelding der getrouwe diensten welke de burgers aan hem en aan zijne voorzaten, de Hertogen van Brabant, altijd bewezen hadden, de veemerkt, welke tot dan te Wespelaar plaats had, te mogen oprechten en houden.

B. 2, blz. 41.

1326. Privilegie van Hertog Jan III, gegeven te Brussel 's Maandags na St Lucas, Evangelist, inhoudende verscheidene artikels waarnaar de Wollewevers zich moeten gedragen.

B. 2, blz. 15.

Idem van denzelven, gegeven denzelven dag, inhoudende achttien artikels ten voordeele der stad Lier.

B. 2, blz. 9.

Idem van denzelven, gegeven te Brussel in 't jaar 1328, daags na den feestdag van St Mathys, Apostel, bevelende aan de schoutethen van 's Hertogenbosch, Turnhout, Herenthals en Lier, van zoo dikwijls als zij daartoe aanzocht zullen worden, te verkondigen dat men voortaan geen vee op eene andere merkt als te Lier zal mogen verkoopen.

B. 2, blz. 42.

Idem van den Hertog Wenceslaus, gegeven te Brussel in 't jaar 1371, op 12 Augusti, inhoudende dat de schouteth van Lier gehouden is te zweeren de stadsrechten te handhaven.

B. 2, blz. 8.

Idem van de Hertogin Joanna, de dato 16 April 1683, gevende aan het kapittel van Lier het recht van erven en ont-erven op de goederen en heerlijkheden aan den H. Gummarus toebehoord hebbende.

B. 2, blz. 45.

Idem van de Hertogen Wenceslaus en Joanna, gegeven te Brussel in 't jaar 1381 den 19 Mei, behelzende : 1° dat de personen uit de vrije steden gebannen, te Lier, geen poorter kunnen worden en 2° dat deze gebannen personen of de buitenpoorters de vrijheid dezer stadshalle niet mogen gebruiken.

B. 3, blz. 66 verso.

Het origineel, op perkament geschreven, zonder zegel, berust op 't archief.

Privilegie van denzelven, gegeven te Leuven in 't jaar 1387, den 19 Juli, aan de Droogscheerders dezer stad, dat zij voortaan een ambacht zullen uitmaken en dat zij vier gezwoornen en eenen knaap zullen kiezen, welke gezwoornen de misdadigers van voornoemd ambacht zullen *corrigeren*. B. 1, blz. 179.

Octroi de dato 19 Juli 1387 waarbij de Hertogin Joanna, toestaat aan de stad Lier eene werkklok te mogen hangen.

B. 3, blz. 231.

Akt van 12 Mei 1395 verleend door de Hertogin Joanna, waarbij het Godshuis van Nazareth zijne watermolens afstaat ten behoeve der stad, op den last daarin vermeld. B. 2, blz. 65.

1396. Kopij uit zeker oud geschreven boek inhoudende verscheidene punten en akten aangaande het Wollewevers ambacht binnen Lier.

B. 3, blz. 400.

Ambachtsbrief van 4 Juli 1427, inhoudende de punten waarnaar de meesters, leerknappen en andere van het Wollewevers ambacht zich moeten gedragen.

B. 3, blz. 416.

Akt gegeven op 19 Januari 1428 door Hertog Philips inhoudende dat de smalheeren, officieren en dienaars geene kennis of judicature hebben in den bijvang dezer stad, dan alleenlijk van de erfschijnsen en renten waar zij grondheeren van zijn.

B. 2, blz. 293.

Verzoekschrift, gedagteekend van 22 Mei 1432, waarbij de stad Lier zijne Majesteit verzoekt van zijne Rentmeesters te zenden ten einde de Nethe te onderzoeken voor het stellen van watermolens binnen de stad, en op hare kosten. B. 2, blz. 66.

Privilegie op 5 Februari 1447 door de Hertog Philips aan de gilde van den Handboog verleend, inhoudende verscheidene punten waarnaar de Gildebroeders zich moeten gedragen. B. 2, blz. 19.

Octroi op 8 Juni 1447 verworven in zijner Majesteits Rade van Brabant bij de wethouders van Lier tot het maken van de spuien of sluizen dezer stad.

B. 2, blz. 56.

De Hertog Philips bevestigt op 18 September 1452, het privilegie, door Jan III, in het jaar 1326, aan deze stad verleend.

B. 2, blz. 27.

Vonnis gewezen te Brussel, den 20 Augusti 1460, ten voordeele der stad Lier in zake van het pondgeld waarover proces hangende was tusschen stad en bijvang.

B. 3., blz. 399.

Karel Hertog van Burgondiën, van Lothrijk, Brabant, enz. bevestigt bij brief gegeven te Brussel den 20 Januari 1468, de privilegiën door de hertogen Joannes en Wenceslaus en door de Hertogin Joanna aan de stad Lier verleend.

B. 2, blz. 33.

Extrakt uit het *Rootboek* dezer stad inhoudende verscheidene ordonnantiën gemaakt in het jaar 1473, den 23 Februari, handelende : 1° over het schinken van eerewijn; 2° het benoemen der rentmeesters; 3° het stellen op een derde van de door de stad gesalarieerde personen; 4° het verbod iemand te beloonen met aan de stad toebehoorende penningen, juweelen of andersints; 5° het vergeven van stads officiën en 6° het verkoopen van stadsrenten.

B. 1, blz. 1.

Processen de datis 24 Mei 1484 en 21 Juli 1498 tusschen de steden Diest en Lier over het houden der veemerkt.

B. 2, blz. 79 en B. 2, blz. 89.

Akkoord gemaakt op 30 September 1498 tusschen de stad Lier en die van den bijvang van Lier, over de belastingen te betalen door den bijvang.

B. 3, blz. 104 en B. 4, blz. 330 verso.

Reglement van 22 Juni 1509 door de Schepenen, Raad en Oudermans dezer stad, voor het ambacht der Wollewevers, uitgeschreven.

B. 3, blz. 427.

Brief van 3 Juli 1525 van Karel V inhoudende dat de bijvanglieden van Lier voortaan, in plaats van het pondgeld, jaarlijks 125 guldens zullen betalen en dat de Schepenen komende ten genechte voor presentiegeld twee stuivers zullen genieten.

B. 3, blz. 70.

Reglement gemaakt den 10 Juni 1539, door de Schepenen en Raad dezer stad voor het ambacht der Wollewevers.

B. 3, blz. 430.

Ordonnantie van 22 Augusti 1574 op de Administratie van Justitie der stad en bijvang van Lier. B. 1, blz. 3.

Rekwest der Wollewevers, met toestemmende apostille van 13 October 1556, ten einde aan de lakensnijders te verbieden vreemde lakens uit te snijden. B. 3, blz. 483.

Guldenboek inhoudende ordonnantiën van de gilde der Kolveniers verleend bij de heeren schouteth en schepenen der stad van Lier onder heer Balthazar Schets, hoofdman. B. 4, blz. 21.

Consent van 15 April 1559, dat de Dekens, nu en namaals wezende, altijd hunnen raaddag zullen hebben. B. 3, blz. 237.

Verzoekschrift van 23 Juli 1565, door de Dekens der Lakenhal aan den Raad der stad, vragende verhooging van salaris hetwelk hun is toegestaan. B. 3, blz. 236.

Ordonnantie van Philips van Burgondië gegeven op 13 Juli 1570, aan deze stad, ten einde Peeter Van Dael, heer Van Gestel en Ballaer, te dwingen de schade die hij aan de visschers gedaan heeft te vergoeden en hem te gebieden in het vervolg de visschers ongestoord op de Nethe te laten visschen. B. 2, blz. 99.

Akt gegeven te Brussel op 5 October 1595 aan de stad en bijvang van Lier, waaruit blijkt dat geen van beiden gehouden is ten dienste der krijgsmannen hooi, strooi, hout, enz. te leveren. B. 1, blz. 367.

Fondatie van het St Joachim en Ste Anna Godshuis, gepasseerd voor schepenen, den 4 August 1599. B. 2, blz. 359.

Concordaat gemaakt op 17 November 1612, tusschen de heeren van het kapittel Sti Gummari binnen Lier en de Paters Predikheeren, aangaande de rechten der Kluizekerk en de begrafeniszen aldaar. B. 1, blz. 165 en 166.

1612. Brief van Ioannes Malderus, Bisschop van Antwerpen, aangaande het oprechten binnen deze stad vn een klooster voor de Paters Predikheeren. B. 2, blz. 369 en B. 4, blz. 374.

Philips, Hertog van Burgondiën, Lothrijk en Brabant, bevestigt op 19 April 1613, het groot privilege rakende de accijnsen der stad, verleend door Hertog Jan. B. 2, blz. 27.

Akkoord de dato 26 November 1613, tusschen de Rentmeesters dezer stad en de Schepenen van den bijvang, vaststellende dat deze laatste een aandeel in de buitengewone uitgaven zal moeten betalen. B. 3, blz. 103 en B. 4, blz. 317.

Ordonnantie van 15 October 1614, bevelende dat de Lakenmakers het laken zullen moeten laten keuren ter dezer stadshalle op verbeurte van zes stuivers of hetzelve uit de stad niet te voeren, vooraleer het gekeurd is op verbeurte derzelve som.

B. 3, blz. 443.

1616. Ordonnantie gegeven te Brussel door de Hertogen Albertus en Isabella, behelzende dat de Dekens der Lakenhalle zooveel tabbaartlaken als de Schepenen genieten zullen.

B. 2, blz. 18.

1620. Reglement op de burgerswacht dezer stad.

B. 4, blz. 141.

1620. Idem op de drij gilden over het gaan in de processie.

B. 4, blz. 228.

Ordonnantie gegeven op 29 Meert 1621 door de Schepenen dezer stad, op het houden der koopdagen.

B. 4, blz. 125.

Transactie van 16 December 1621, tusschen de stad en den bijvang van Lier, over zeker octroi- en accijsrechten.

B. 3, blz. 106.

Akt gedagteekend van 2 December 1621, aangaande het verkoopen van vrunten.

B. 4, blz. 343.

Akt, de dato 23 November 1622, van belastingen op het bier, wijn, azijn en brandewijn, tot bekostiging van het logeeren der soldaten, het maken van barakken en het aankooopen van huizen.

B. 2, blz. 303.

Akt gedagteekend van 12 December 1622, vaststellende de belooning der Cellebroeders voor hunne diensten en welke deze zijn.

B. 2, blz. 355.

Akt van belasting op het bier van 21 stuivers op elke ton, gedagteekend van 2 October 1623.

B. 2, blz. 321.

Vonnis gegeven den 17 November 1623, in den Raad zijner Majesteit, waaruit blijkt dat men niet gehouden is tienden te betalen van weilanden of beemden.

B. 3, blz. 111.

Idem van 27 Januari 1623, dat toemaat of tweede hooi geene tienden betaalt.

B. 3, blz. 119.

Ordonnantie gegeven te Brussel den 8 Mei 1623, door de Aartshertogin Isabella, dat niemand dezer stad vrij is van soldaten te logeeren tenzij de biddende orders.

B. 3, blz. 91 verso en B. 4, blz. 321.

De Moeder uit het Ste Elisabeths Gasthuis verzoekt op 21 October 1625, aan het stedelijk bestuur, eenige hulp in geld uit oorzaak der menige zieken die in het gasthuis zijn. B. 3, blz. 398.

Ordonnantie gegeven te Brussel den 4 November 1628 aan de stad Lier, van schadeloos af te schaffen de belasting op de bieren welke naar Santvliet getransporteerd worden.

B. 4, blz. 319.

Ordonnantie gegeven te Lier den 9 November 1630, dat er geene granen uit de stad zullen mogen gevoerd worden op verbeurte derzelve.

B. 4, blz. 30.

Keuren der stad in 1631 gemaakt.

B. 4, blz. 1.

Akkoord aangegaan den 26 Augusti 1631, tusschen de Dekens en het kapittel S^{ti} Gummari, ter eene, de Burgemeester, Schepenen en Raad dezer stad ter andere zijde, over de collatie van het officie van schoolmeester der Hoogeschool dezer stad, met de bevestiging van Joannes Malderus, Bisschop van Antwerpen.

B. 2, blz. 249.

Fondatie en aanneming den 31 Meert 1631, van de eerw. Paters Jesuiten binnen de stad Lier.

B. 2, blz. 375.

Ordonnantie van 29 November 1633, inhoudende dat de buildragers op het verzoek der keurmeesters moeten doen kennen waarhenen zij de goederen vervoeren.

B. 4, blz. 31.

Generale ambachtsbrief van 9 Mei 1634, voor de Wollewevers inhoudende 82 punten waarna de leden van dit ambacht zich moeten gedragen.

B. 3, blz. 496.

Akt de dato 4 September, waarbij aan de bakkers dezer stad toegestaan wordt kwartierbrood van 9 1/2 ponden te bakken.

B. 4, blz. 152.

Reglement gegeven op St Lucasdag, in 't jaar 1635, aangaande het staan op de jaarmerkt dezer stad.

B. 4, blz. 152.

Ordonnantie van 18 September 1640, dat de bakkers zullen moeten voortgaan met kwartierbrood van 9 1/2 ponden te bakken.

B. 4, bl. 32.

Ordonnantie van 4 Februari 1640, gegeven door Burgemeester en Schepenen, dat niemand eenige groentens mag verkoopen tenzij op de Merkt.

B. 4, blz. 31.

Ordonnantie gegeven te Brussel den 7 April 1646, door Hertog Philips, inhoudende dat de stad, de Dekens, het Kapittel,

den Koster, enz. van St Gummarus kerk, vrijdom van de bier- en wijn-accijnse zal moeten laten genieten. B. 2, blz. 103.

Ordonnantie van 30 Augusti 1646, op de vergaderingen der ambachten. B. 4, blz. 180.

Ordonnantie van 9 Augusti 1649, tot strenger onderhoud van de politie der stad. B. 4, blz. 32 en blz. 33.

1651. Ordonnantie en reglement op de Lakenmakers dezer stad. B. 3, blz. 119 verso.

1651. Transactie tusschen de Droogscheerders en de Wollewevers over de geldigheid van zekeren brief van de Droogscheerders. B. 3, blz. 487.

1652. Ordonnantie aan den grafmaker van geene militairen op St Gummarus kerkhof, maar wel op het Kluize kerkhof te begraven. B. 1, blz. 50 verso.

1653. Ordonnantie dat er geene procureurs binnen deze stad zullen geadmitteerd worden, tenzij ingeborenen dezer stad, die twee jaar bij eenen procureur het praktijk geleerd hebben. B. 2, blz. 53.

1653. Vonnis tusschen de schepenen, tentmeesters en gemeene ingezetenen van den bijvang, ter eene, en de wethouders dezer stad, ter andere zijde. waaruit volgt dat die van Lier het recht niet hadden den bijvang met oorlogsvolkeren te belasten. B. 3, blz. 92.

1653. Voorwaarden voor wat de roepers en andere personen over het houden van koopdagen toekomt. B. 4, blz. 134.

1653. Verbod aan de graankoopers, alsook aan de bakkers, van eenige zolders te verhuren, op verbeurte van 25 guldens. B. 4, blz. 35.

Opene brieven van octroi, de dato 31 Meert 1654, verworven in zijner Majesteits Rade van Brabant, door die wethouderen van Lier over de weggelden op de kasseien buiten dezer stads-poorten. Bl. 1, blz. 123.

1654. Ordonnantie dat er geen schippers zout binnen de stad zullen mogen brengen, zonder voorzien te zijn van behoorlijk certificaat van de Schepen der plaats waar zij hetzelfde geladen hebben. B. 4, blz. 36.

1654. Ordonnantie dat de vischverkoopers den kabiljauw maar in vier stukken mogen verdeelen. B. 4, blz. 37.

1654. Reglement van de gilde van Ste Anna, genaamd « de Jennettebloem of de Ongeleerden ». B. 4, blz. 240.

1655. Akt over het verhoogen van het inkoopgeld van het Lakenmakers ambacht. B. 3, blz. 456.

1656. Vonnis in den Raad zijner Majesteit tusschen deze stad en de Abdis van Nazareth, over het malen der stads-watermolens. B. 2, blz. 297.

Rekwest van 2 October 1657, over de inlijving gedaan van den waterweg loopende van de Rechtestraat naar de rivier de Nethe, tusschen het huis van Wouter Van Reusel en het huis genaamd « den Hoenderkorf ». B. 3, blz. 166.

Ordonnantie van 25 Augusti 1657, dat de facteurs in granen slechts een uur na de verkoopers op de merkt mogen komen. B. 4, blz. 37 verso.

Ordonnantie de dato 26 Juni 1659, van Schouteth, Burgemeester en Schepenen dezer stad, dat niemand granen zal mogen koopen of verkoopen tenzij op de merkt te Lier. B. 1, blz. 67.

1659. Ordonnantie van 5 September 1659, op dezer stads-bieraccijns, alsook op het brouwen, leveren en uittappen der bieren. B. 4, blz. 94 verso.

Stedelijke ordonnantie van 10 September 1660, aan de Kolveniers gegeven op het verzoek van den hoofdman, inhoudende dat niemand uit de gilde mag gaan zonder wettige redenen tenzij hiervoor 25 guldens betaald te hebben. B. 1, blz. 69.

Ordonnantie van 6 Augusti 1660, op het beschadigen van een andermans goed door het weiden van het vee.

B. 4, blz. 112 verso.

Ordonnantie van 13 Juli 1660, inhoudende dat de vleeschhouwers hun geslacht vee op het vleeschhuis en de visschers hunnen visch op de vischmerkt moeten verkoopen.

B. 4, blz. 37 verso.

Ordonnantie van 29 Juni 1662, op het verkoopen van groentens op de merkt en niet langs de straten. B. 4, blz. 40.

Ordonnantie van 27 April 1665, waarbij verboden wordt binnen de stad van Lier, eenige houte of leeme gevels en strooien daken te maken of te repareeren. B. 1, blz. 71.

Octroi in zijner Majesteits Rade op 16 Februari 1668 verworven door de drie leden der stad van Lier over het lichten

van vier stuivers op ieder ton goed bier, op ieder aam vreemden azijn 24 stuivers en voor dien alhier gemaakt 12 stuivers, en van alle goederen verkocht wordende binnen deze Stad en Kuip van iederen gulden eenen halven stuiver. B. 2, blz. 253.

Privilegie verleend op 28 September 1668, door de wet-houderen der stad Lier, aan de Procureurs aldaar, dat er niet meer dan tien Procureurs mogen wezen.

B. 2, blz. 56 en blz. 58.

Ordonnantie van 15 November 1675, waarbij het verboden is de fourage der soldaten te koopen.

B. 1, blz. 53 verso en blz. 27.

Idem van 22 April 1675, dat geene burgers mogen tappen voor de soldaten, 's avonds na negen uren. B. 1, blz. 54 verso.

Idem van 10 Mei 1677, waarbij verboden is in de herbergen te tappen na tien uren en over straat te gaan zonder licht.

B. 1, blz. 55.

Idem van Henrik van Loreinen, Prins de Vaudemont, kapitein-generaal van de ruitery in Nederland, enz., aan die van den bijvang, ten einde dat zij zouden leveren de twee geharnacheerde peerden, waartoe zij volgens de oude costumen verplicht zijn.

B. 2, blz. 63.

Idem van 25 Mei 1685, op het bewaken der beesten en de schade door hun aan het toegebracht.

B. 1, blz. 35 en blz. 36 verso.

Idem van 4 Februari 1686, op 't verkoopen van het mest.

B. 1, blz. 38.

Idem van 23 Juni 1687, dat alle hafelijke goederen van weezen zullen moeten verkocht en geroepen worden door de oudkleerkoopers.

B. 1, blz. 61 verso.

Idem van 17 November 1690, waarbij verboden is te tappen aan de soldaten van den heer Prins van Nassau, na het blazen der retraite.

B. 1, blz. 56.

Idem van 27 Juni 1691, op het drinken in de ommegangen en processien.

B. 1, blz. 45.

Idem van 21 Meert 1692, verbiedende koopwaren op crediet aan de soldaten te geven. B. 1, blz. 56 verso en blz. 57 verso.

Reglement gedagteekend van 14 Augusti 1692, op de vrachtwagens en koetsen tusschen Lier en Antwerpen. B. 1, blz. 83.

Ordonnantie van 20 Januari 1693, op het schinken en tappen van bier, brandewijn, meede en dergelijke dranken, na acht uren.

B. 1, blz. 59.

Idem van 16 Meert 1694, verbiedende van de militairen eenige meubelen, hout of graanwaren te koopen.

B. 1, blz. 32.

Idem van 5 April 1698, op het hoeden van schapen op andermans erve.

B. 1, blz. 62 verso.

Idem van 28 Juni 1698, verbiedende de vergaderingen van personen op de markt en in de straten, waar die bezwaren opleveren, ingevolge de plakkaarten zijner Majesteit.

B. 1, blz. 32 verso.

Idem van 9 November 1698, op het overbrengen van de helmen en slangen, dienende voor het stoken van brandewijn.

B. 1, blz. 60.

Idem van 18 December 1698, op het uitwerpen van glazen.

B. 1, blz. 53.

Idem van 9 October 1699, op het gaan drinken in het *Achterbroeck*, plaats waar men geen accijns betaald.

B. 1, blz. 54.

Idem van 19 Februari 1695, op t'gaan of t'loopen bij avonden en ontijen met brandende toortsen en diergelijken.

B. 1, blz. 28.

Idem 22 December 1699, op het tappen van bier, wijn, brandewijn, enz.

B. 1, blz. 58 verso.

Ordonnantie van 3 April 1700 op de jacht.

B. 1, blz. 47.

Idem van 21 Februari 1701 van geen hooi uit te voeren en niet hooger te verkoopen als 18 stuivers de honderd pond.

B. 1, blz. 33.

Idem van 15 April 1701, op het schinken en verkoopen van brandewijn.

B. 1, blz. 58 en blz. 59 verso.

Idem van 17 Juni 1701, op 't inbrengen der fournituren aan de stad toebehoorende en het uitgeven derzelve tot soulagement der ingezetenen.

B. 1, blz. 33 verso.

Idem van 31 Augusti 1701, op het credietgeven aan de soldaten van het regiment Fürstenberg.

B. 1, blz. 34.

Idem van 4 April 1702, verbiedende het koopen of verbergen der instrumenten dienende tot de fortificatiën der stad.

B. 1, blz. 34 verso.

Idem van 29 April 1702, op 't nemen van stads strooi, noodig tot het logeeren van het garnizoen.

B. 1, blz. 30 verso.

Idem van 30 Augusti 1702, op het ruimen der vlieten binnen deze stad. B. 1, blz. 46 verso.

Idem van 19 Februari 1703, op de gevluchte soldaten.

B. 1, blz. 26.

Idem van 26 Januari 1703, op 't overbrengen van hooi en andere fouragie.

B. 1, blz. 47.

Idem van 25 April 1703, op de herbergiers, van niet te tappen voor de soldaten van het garnizoen, na de uur der retraite.

B. 1, blz. 25, 29 en 60.

Idem van 28 April 1703, op het gazonneren der stadsvesten. — Wie kar en peerd heeft moet, voor het vervoer der aarde, daaraan helpen.

B. 1, blz. 30.

1704. Eed van de Meyers van Emblehem, Kessel, Nylen, Bevel, Hagenbroek, Lachenen en de Mijle, met instructie en ordonnantie, waarnaar die Meyers van den bijvang zich zullen hebben te reguleeren en te voegen.

B. 1, blz. 89.

Extrakt uit zekeren aktboek van 't kapittel, de anno 1709, rakende de begrafenissen in de Kluizekerk.

B. 1, blz. 165.

Het spijker van Lier van 1709 tot 1750.

B. 1, blz. 184.

Akkoord van 13 September 1711 tusschen, de stad Lier en zijne Majesteit, over het lichten van de weggelden mede over de vercijsingen van straten en vruntten. — Kasseiïng binnen de Kuip.

B. 2, blz. 287.

Octroi de dato 16 Mei 1718, verworven in zijner Majesteits Rade door de wethouderen van Lier en de andere leden der stad over het barreelgeld van den nieuwen steenweg buiten de Lovensche poort.

B. 2, blz. 257.

Ordonnantie van 3 Meert 1719, op 't geven aan vreemde bedelaars.

B. 1, blz. 63.

Idem van 3 Meert 1719, op de poorters neringen, welke door geene vreemdelingen mogen uitgeoefend worden.

B. 1, blz. 72.

Conditie en voorwaarden de dato 14 November 1719 waarop de rentmeesters der stad zullen verpachten het ikken van de natte maten en gewichten.

B. 1, blz. 160.

Ordonnantie van 9 Mei 1720, op de graanmaat.

B. 1, blz. 73 verso.

Idem van 26 November 1720, op het injurielen der Conciergen aan de stadspoorten.

B. 1, blz. 64.

Akt de dato 12 October 1723, meldende dat alle zaken over beden en subsidiën zullen geoordeeld en gewezen worden door de magistraten der hoofdsteden, ieder in zijn kwartier, behoudens alleenlijk degenen die geprivilegieerde personen raken.

B. 1, blz. 343 verso.

Ordonnantie van 3 Januari 1724, op het schenden der plantagiën.

B. 1, blz. 63 verso.

Ordonnantie op 't koopen van granen op de merkt alhier en over het verkoopen op den *Driest*, in het komen naar de stad.

B. 1, blz. 22 verso.

Akt de dato 8 Juli 1732, aangaande het maken van staat en inventaris door den langstlevende.

B. 1, blz. 407.

Fondatie gemaakt den 19 November 1732, van vier huizen, in het godshuis van St Joachim en Ste Anna, door Joannes Rigouts.

B. 2, blz. 363.

Ordonnantie verbiedende het verkoopen en voor venster stellen van ijzer en koperwerk, ten ware men vrije meester zij in het smedersambacht.

B. 1, blz. 16.

Fondatie, de dato 5 Februari 1733, van drij stuivers ter weke aan ieder manneken in het godshuis van St Jacobs, gemaakt door wijlen Melchior Van Roosenbroeck en Catharina Van Cauwenbergh, volgens hun testament gepasseerd voor den notaris Henricus de Roxas.

B. 1, blz. 175.

Vonnis gegeven in zijner Majesteits Rade den 3 Meert 1733, tusschen de heeren Deken en Kanunnikken van het kapittel van St Gommaar, tegen die van de tenten van de Mijle, Hagenbroek en Lachenen, over het stellen van nachtpastors.

B. 2, blz. 265.

Ordonnantie van 6 Augusti 1734, op de drij respectieve gilden der stad, aangaande het bijwonen der processiën, kerkgangen en uitvaarten.

B. 1, bl. 28.

Conditie en voorwaarden van 1 Juni 1735, waarop de rentmeesters der stad ter interventie van de heeren Burgemeester, Schepenen en Raad derzelve stad zullen verpachten den stads-watermolen, genaamd « den Kerkhofmolen ».

B. 1, blz. 135.

Ordonnantie van 10 Juli 1736, op het lichten van zekere rechten op de koetsen, cheesen, kaarten, thé, koffij en chocolat, wegens zijne Majesteit.

B. 1, blz. 332 en blz. 341.

Opene brieven van octroi de dato 13 Juli 1736, in hare Majesteits Rade van Brabant door die van 't Brouwersambacht, ten einde machtiging te bekomen voor het bouwen van hun corporatiehuis.

B. 1, blz. 194.

Ordonnantie van 17 Juli 1736, op de straatschenderijen en insolentien die men begaat zoo binnen de stad als op 't Begijnhof.

B. 1, blz. 18 verso.

Idem van 17 Juli 1736, op het inleggen en tappen van knol.

B. 1, blz. 17.

Idem van 22 Augusti 1736, op 't branden der vaten in de brouwerijen.

B. 1, blz. 19 verso.

Idem van 25 September 1736, op het uitstallen aan de vensters, van fruit en groenwaren, voor die niet contribueren in de *keirsgelden* van het ambacht der Zeventien Neringen.

B. 1, blz. 21.

Idem van 25 September 1736, dat de kleinbiervverkoopers geen bier hooger mogen verkoopen als aan twee oorden den pot.

B. 1, blz. 22.

Idem van 11 Januari 1737, op 't inbrengen van bier en brandewijn.

B. 1, blz. 75.

Idem van 4 Meert 1737 op de maskaraden.

B. 1, blz. 76 verso.

Idem van 20 Meert 1737, op 't koopen van de granen op den *Driest* en over het verkoopen in de merkt.

B. 1, blz. 77.

Advies de dato 30 Meert 1737, op de betaling der verschillende lasten : XX penningen, kwartierslasten en domiciliaire lasten.

B. 1, blz. 358.

Ordonnantie van 8 Juni 1737, verplichtende de rentmeesters te verwittigen wanneer iemand verhuist en dit voor het collecteren van den XX penning.

B. 1, blz. 78.

Idem van 12 November 1737, op 't kappen van de boomen en het weiden van de beesten op de *Stadsloke* — (op de look binnen de stad).

B. 1, blz. 78 verso.

Idem van 26 November 1737, op het kolvenspel.

B. 1, blz. 79.

Idem van 20 December 1737, op het logeeren van vreemdelingen.

B. 1, blz. 80.

Idem van 20 December 1737, op de *handuyten* (nachtwakers).

B. 1, blz. 81.

Idem van 13 Januari 1738, aangaande de nachtroepers of *handuyten*.

B. 1, blz. 61.

Reglement van 16 April 1738, in zijner Majesteits Rade gemaakt, op de salarissen van de secretarissen der stad Lier. B. 1, blz. 93.

Ordonnantie van 18 Juli 1738, op de straatschenderijen en insolentien die men op 't Beggijnhof begaat. B. 1, blz. 82.

Idem van 29 Augusti 1738, op 't overbrengen der namen en kwaliteiten van al de onbekende personen komende logeeren binnen deze stad. B. 1, blz. 62.

Idem van 13 September 1738, op 't aftrekken of verscheuren van zijne Majesteits plakkatens. B. 1, blz. 31.

Conditien en voorwaarden van 10 November 1739, waarop de rentmeesters dezer stad zullen verpachten het weggeld aan de Antwerpsche poort, idem van den nieuwen steenweg buiten de Lovensche poort. B. 1, blz. 135 en blz. 145.

Advies de dato 17 Meert 1740, op 't recht van den veetol of stapelrecht. B. 1, blz. 385 en 387.

Autorisatie van 4 April 1740, van den directeur of rentmeester van het Rabauwengasthuis, ten einde te laten kwijten en ontvangen de chijsen van 't zelve gasthuis ten pennink zestien.

B. 1, blz. 193.

Ordonnantie van 16 Juli 1740, op 'het ikken van maten en gewichten. B. 1, blz. 65.

Akt de dato 13 October 1740, van wegens zijne Majesteit, waarbij aan de officieren van het kwartier van Arckel toegestaan wordt alle vagebonden en landloopers door hun aangehouden over te leveren, 't zij aan den *Provost van den Hove* of aan den Drossaart van Brabant. B. 1, blz. 415.

Ordonnantie van 9 December 1740, verbiedende het uitoefenen eener nering binnen de stad aan wie niet als poorter geadmitteerd is. B. 1, blz. 24.

Conditie van de verpachting van het *passagie geld* op de brug en den kasseiweg te Duffel. B. 1, blz. 389.

INHOUDSTAFEL.

TITEL I. — *Bevolking.*

	BLADZ
1 ^e Afdeeling. — Staat der bevolking	7
2 ^e Afdeeling. — Beweging van den burgerlijken stand. — Geboorten, overlijdens, huwelijken, echtscheidingen, kindaannemingen, wettigingen van 1890—1891	8
3 ^e Afdeeling. — Staat van overlijden volgens ouderdom.	9
4 ^e Afdeeling. — § 1. Verandering van woning	11
§ 2. Registers der bevolking	11

TITEL II. — *Gemeentebestuur.*

1 ^e Afdeeling. — Gemeenteraad	12
2 ^e Afdeeling. — College van burgemeester en schepenen	15
3 ^e Afdeeling. — § 1. Personeel en inrichting der bureelen	15
§ 2. Stedelijk archief	17
4 ^e Afdeeling. — § 1. Kiezerslijsten	17
§ 2. Kiesexamen	18
§ 3. Kiezingen	19
§ 4. Lijst der gezworenen	19
5 ^e Afdeeling. — Beweging der bestuurlijke zaken	19
6 ^e Afdeeling — Gemeente goederen.	
A. Aankopen	20
B. Verkoopen	20
C. Verwisselingen, overnemingen	20
7 ^e Afdeeling. — § 1. Betwiste zaken	20
§ 2. Politieverordening	20

TITEL III. — *Geldwezen der gemeente. — Ontleding der stadsrekening van 1891.*

1 ^e Afdeeling. — Gewone en buitengewone uitgaven.	
A. Gewone	21
B. Buitengewone	21

2 ^e Afdeeling. — Gewone en buitengewone ontvangsten.	
A. Gewone	22
B. Buitengewone	23
C. Buurtwegen — Onderhoud	24
Rekenplichtigheid. — Begrootingsstaat	24

TITEL IV. — *Instellingen van Weldadigheid.*

1 ^e Afdeeling. — Bureel van weldadigheid.	
§ 1. Bestuur (Personeel)	28
§ 2. Roerende en onroerende goederen	28
§ 3. Giften en legaten	28
§ 4. Aankopen, verkooping en verwisselingen	28
§ 5. Afleggingen en wederaanleggingen van kapitalen	29
§ 6. Rekendienst	29
§ 7. Statistiek der behoefte	29
§ 8. Uitdeelingen in geld en anderen onderstand uitgereikt in 1891	29
§ 9. Betwistende zaken	30
2 ^e Afdeeling. — Gast- en Godshuizen.	
§ 1. Bestuur (personeel)	30
§ 2. Roerende en onroerende goederen	30
§ 3. Giften en legaten	31
§ 4. Aankopen, verkooping en verwisselingen	31
§ 5. Afleg en wederaanleg van kapitalen	31
§ 6. Rekendienst	31
§ 7. Statistiek van bevolking der gods- en weezenhuizen op 1 Oogst 11.	32
§ 8. Betwistende zaken	32
3 ^e Afdeeling. — Berg van bermhertigheid.	
§ 1. Bestuur	32
§ 2. Begrootingsstaat en rekeningen	32
§ 3. Werkzaamheden	32
Rekeningen der panden. — Beweging van het magazijn	33
Bewerkingen	34
4 ^e Afdeeling. — Spaar- en voorzieningskas ten voordeele der werklieden, genootschappen van onderlingen bijstand	35
Onderscheidingen	35
Rekeningen 1891	36
5 ^e Afdeeling. — Geneeskundige dienst	37
6 ^e Afdeeling. — § 1. Bijzondere liefdadigheidsverenigingen en tentoonstellingen	37
§ 2. Winterbus	37

TITEL V. — *Katholieke eeredienst.*

BLADZ.

1 ^o Afdeeling. — Kerk van den H. Gummarus.	
§ 1. Geestelijkheid	38
§ 2. Kerk.	38
§ 3. Bestuur	39
§ 4. Rekenwezen.	40
§ 5. Verkoopingen	40
§ 6. Giften en legaten	40
§ 7. Aflegging	41
2 ^o Afdeeling. — Kerkfabriek St Margareta.	
§ 1. Personeel	41
§ 2. Giften en legaten	41
§ 3. Rekendienst.	42
3 ^o Afdeeling. — Kerkfabriek St Joseph, Lier.	
§ 1. Bestuur	42
§ 2. Giften en legaten	42
§ 3. Rekendienst.	42

TITEL VI. — *Openbaar onderwijs.*

1 ^o Afdeeling. — Lager onderwijs.	
§ 1. Dagscholen	43
A. Gemeentescholen	43
B. Aangenomene scholen.	43
C. Vrije kosteloze scholen	44
§ 2. Bewaarscholen	44
§ 3. Scholen van volwassenen	44
§ 4. Kantonale prijskampen	44
§ 5. Normaalschool	45
2 ^o Afdeeling. — Middelbaar onderwijs.	
§ 1. Staats middelbare jongensschool	45
§ 2. Staats middelbare meisjesschool	46
§ 3. Sint Gummarus'college	46

TITEL VII. — *Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.*

1 ^o Afdeeling. — Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.	
§ 1. Akademiën van schoone kunsten — Teekenscholen.	47
A. Personeel	47
B. Leergangen	47
C. Prijskampen	48
§ 2. Muziek- en tooneelgezelschappen	48
§ 3. Museum. — Museum Wuyts-Van Campen	49
2 ^o Afdeeling. — Stads volksboekery	50

TITEL VIII. — *Gezondheidsleer en openbare gezondheid.*

	BLADZ.
1 ^o Afdeeling. — Plaatselijke geneeskundige commissie	52
Voorzorgmaatregelen tegen de cholera	53
2 ^o Afdeeling. — Gezondmaking der wijken en verbetering der woningen van de werkende klas.	54
3 ^o Afdeeling. — Onheilen en rampen	54
Daden van moed en zelfopoffering	54

TITEL XI. — *Openbare veiligheid, justitie en gevangenen.*

1 ^o Afdeeling. — Personeel	55
2 ^o Afdeeling — Verordeningen en reglementen	55
3 ^o Afdeeling. — Aanhoudingen, schelmstukken, misdrijven en overtredingen	55
4 ^o Afdeeling. — Reispassen. — Werkmans- en dienstbodenboekjes	56
5 ^o Afdeeling, — Maatregelen tegen brandgevaar	57

TITEL X. — *Burgerwacht, militie, bezetting.*

1 ^o Afdeeling. — Burgerwacht, krijgsdienst.	58
2 ^o Afdeeling. — § 1. Bezetting. — Kazerneering	58
§ 2. Militaire inkwartieringen	59

TITEL XI. — *Openbare belastingen.*

1 ^o Afdeeling. — Grondlasten	60
2 ^o Afdeeling. — Personeele belastingen.	
§ 1. Getal belastingschuldigen	60
§ 2. Beloop der rollen (personeel)	61
3 ^o Afdeeling. — Belastingen der patenten.	
§ 1. Getal en klasseering der patentschuldigen	61
§ 2. Beloop der rollen	61
4 ^o Afdeeling. — Provinciale belastingen	61
5 ^o Afdeeling. — Accijnsen	62
6 ^o Afdeeling. — Stedelijke- en provinciale belastingen	62
7 ^o Afdeeling. — Ontlastingen	62

TITEL XII. — *Openbare werken.*

1 ^o Afdeeling. — Groote en kleine wegenis	63
Nieuwe werken	63
2 ^o Afdeeling. — Verandering van lijnrichting	64
3 ^o Afdeeling. — Opening van nieuwe straten	64

	BLADZ.
4 ^e Afdeeling. — Herstelling en onderhoud en stadsgebouwen	64
5 ^e Afdeeling. — Vaarten en rivieren	65
Waterloopen	65
6 ^e Afdeeling. — Openbare verlichting	65
7 ^e Afdeeling. — Hallen en markten	66
8 ^e Afdeeling. — Bijzondere gebouwen; toepassingen der reglementen op de politie op het bouwen	67

TITEL XIII. — *Nijverheid, koophandel en landbouw.*

1 ^e Afdeeling. — Nijverheidsgestichten, stoomwerktuigen. — Onderzoekingen de commodo et incommodo	68
2 ^e Afdeeling. — Handel en nijverheid	68
3 ^e Afdeeling. — Beweging der scheepvaart	69
4 ^e Afdeeling. — Levensbehoefte. — Bevoorradingen. — Marktprijzen. — Middenprijs van het vleesch en bijzondere eetwaren.	69
5 ^e Afdeeling. — § 1. Landbouw	69
§ 2. Landbouwmaatschappijen	70
6 ^e Afdeeling. — Openbaar vervoer.	
§ 1. IJzeren weg.	70
§ 2. Buurtspoorweg	70
—	
Archief.	73